

**Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти**

«Затверджую»

Голова вченої ради

Факультету дошкільної, спеціальної та
соціальної освіти

_____  Євгенія ЛИНДІНА

Протокол № 4 від «26» листопада 2024 р.

**ПРОГРАМА
атестаційного екзамена з соціальної роботи
освітнього ступеня бакалавр
форма навчання: денна/заочна**

2024 рік

Програма атестаційного екзамену складена на основі освітньо-професійних програм «Соціальна робота та соціальна педагогіка» та «Соціальна робота та практична психологія» спеціальності 231 Соціальна робота, положень та положень «Про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті», «Про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті», «Про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у Бердянському державному педагогічному університеті», «Про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності Бердянського державного педагогічного університету», «Про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті», «Про використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі Бердянського державного педагогічного університету», «Методичних рекомендацій щодо організації дистанційного проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти використанням інформаційно-комунікаційних технологій в Бердянському державному педагогічному університеті під час дії воєнного стану».

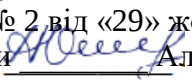
Укладачі: к. пед. н., доценти Анастасія ПОПОВА, Наталя ЗАХАРОВА

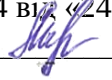
Програма атестаційного екзамену обговорена та затверджена на засіданні кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти протокол № 3 від «22» жовтня 2024 р.

Завідувач кафедри
к. пед. наук., доцент



Катерина ПЕТРОВСЬКА

Програма атестаційного екзамену з соціальної роботи схвалена методичною радою Факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Протокол № 2 від «29» жовтня 2024 р.
Голова ради  Алла ОМЕЛЯНЕНКО

Програма атестаційного екзамену з соціальної роботи затверджена вченою радою Факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Протокол № 4 від «24» листопада 2024 р.
Голова ради  Євгенія ЛИНДІНА

Зміст

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Зміст атестаційного екзамену	14
3. Критерії оцінювання	48
4. Список рекомендованої літератури.....	56
5. Додатки.....	76

1. Пояснювальна записка

Програма атестаційного екзамену з соціальної роботи охоплює навчальні програми курсів: «Вступ до спеціальності», «Історія та теорія соціальної роботи», «Соціальна політика», «Правові основи соціальної роботи», «Технології соціальної роботи», «Міжнародне співробітництво у сфері соціальної роботи», «Організація діяльності державних та спеціалізованих служб», «Формування гендерної культури», «Соціальна робота з сім'єю», «Анімаційна діяльність соціального працівника», «Рекламно-інформаційні технології в соціальній роботі», «Практикум з організації волонтерської роботи», «Громадські об'єднання та рухи», «Соціальна робота в пенітенціарних установах», «Фандрайзинг в соціальній роботі», «Методика проведення тренінгу в соціальній роботі», «Право соціального забезпечення».

Програма атестаційного екзамену з соціальної роботи ґрунтується на світових та вітчизняних засадах соціальної роботи як сукупності сформованих у процесі пізнавальної, практичної діяльності уявлень, концепцій, стратегій, понять, які відображують закони, закономірності, принципи, тенденції розвитку соціальної роботи, обґрунтовують моделі та тактики соціальної допомоги. Програма спирається на класичні історико-соціальні основи соціальної роботи як наукової теорії, навчальної дисципліни та професійної діяльності.

Програма атестаційного екзамену з соціальної роботи є формою підсумкової атестації, метою якого є виявлення якості підготовки випускників і рівня сформованості загальних та фахових компетентностей (табл. 1), їх відповідності вимогам освітньо-професійних програм «Соціальна робота та соціальна педагогіка» та «Соціальна робота та практична психологія» спеціальності 231 Соціальна робота освітнього ступеню «бакалавр».

Таблиця 1

Загальні та фахові компетентності й результати навчання випускника освітнього ступеня «бакалавр»

Компетенції	Програмні результати навчання	Найменування освітніх компонент
ЗК-6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПР-5 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.	Вступ до спеціальності
СК-2 Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.	ПР-3 Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.	

ЗК-11 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР-5 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.	Формування гендерної культури
СК-9 Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.	ПР-7 Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.	
СК-11 Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їхніх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, психологічних, гендерних, етнічних та інших особливостей.	ПР-20 Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.	
ЗК-1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПР-1 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.	Соціальна політика
СК-10 Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.	ПР-8 Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.	
СК-12 Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.	ПР-22 Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.	
ЗК-9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПР-6 Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.	Методика проведення тренінгу в соціальній роботі
ЗК-13 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	ПР-2 Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.	
СК-15 Здатність взаємодіяти з	ПР-19 Виявляти сильні	

клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.	сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.	
СК-18 Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.	ПР-22 Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.	
ЗК-5 Здатність планувати та управляти часом.	ПР-1 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.	Практикум з організації волонтерської роботи
ЗК-13 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	ПР-2 Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.	
СК-14 Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.	ПР-18 Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.	
СК-17 Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.	ПР-21 Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.	
ЗК-1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПР-1 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.	Правові основи соціальної роботи
СК-3 Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.	ПР-11 Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному	

	розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.	
СК-10 Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.	ПР-8 Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.	
ЗК-11 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР-5 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.	Соціальна робота з сім'єю
ЗК-15 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	ПР-8 Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.	
СК-11 Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їхніх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, психологічних, гендерних, етнічних та інших особливостей.	ПР-12 Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.	
СК-19 Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.	ПР-21 Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.	
ЗК-7 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ПР-4 Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.	Організація діяльності державних та спеціалізованих служб
СК-6 Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.	ПР-14 Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.	
СК-19 Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.	ПР-21 Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до	

	культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.	
ЗК-6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПР-5 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.	Історія та теорія соціальної роботи
СК-2 Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.	ПР-3 Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.	
СК-20 Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.	ПР-20 Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби supervізії для їх розв'язання.	
ЗК-1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПР-1 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.	Громадські об'єднання та рухи
СК-7 Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.	ПР-23 Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.	
СК-12 Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.	ПР-22 Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.	
СК-20 Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.	ПР-17 Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи,	

	надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.	
ЗК-9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПР-6 Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.	Анімаційна діяльність соціального працівника
СК-14 Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.	ПР-18 Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.	
СК-18 Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.	ПР-22 Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.	
ЗК-6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПР-7 Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.	Рекламно-інформаційні технології в соціальній роботі
ЗК-8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	ПР-9 Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.	
СК-18 Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.	ПР-22 Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.	
ЗК-12 Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР-6 Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях	
СК-2 Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.	ПР-3 Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні	Технології соціальної роботи

	знання та практичний досвід.	
СК-5 Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.	ПР-13 Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.	
СК-10 Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.	ПР-16 Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.	
ЗК-11 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР-5 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.	Соціальна робота в пенітенціарних установах
СК-5 Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.	ПР-13 Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.	
СК-11 Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їхніх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, психологічних, гендерних, етнічних та інших особливостей.	ПР-20 Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.	
ЗК-5 Здатність планувати та управляти часом.	ПР-1 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.	Фандрайзинг у соціальній роботі
ЗК-11 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР-5 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.	
СК-13 Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.	ПР-23 Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та	

	якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.	
СК-18 Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.	ПР-22 Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.	
ЗК-1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПР-1 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.	Право соціального забезпечення
ЗК-4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПР-3 Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.	
СК-3 Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.	ПР-11 Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.	
СК-10 Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.	ПР-8 Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.	
ЗК-3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПР-3 Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.	Міжнародне співробітництво у сфері соціальної роботи
ЗК-14 Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	ПР-5 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати	

	наслідки.	
СК-7 Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.	ПР-23 Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.	
СК-13 Здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм.	ПР-8 Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.	

Атестаційний екзамен з соціальної роботи передбачає комбіновану форму проведення, яка включає тестову частину та виконання комплексного практичного завдання. Такий підхід дозволяє оцінити як теоретичні знання здобувачів вищої освіти, так і їхню здатність застосовувати ці знання на практиці, відповідно до програмних результатів навчання (ПРН).

Тестова частина проводиться у форматі комп'ютерного тестування та містить запитання різного типу та охоплює ключові аспекти соціальної роботи, зокрема пошук, аналіз і синтез інформації (ПР-1), знання професійної термінології та комунікацію державною та іноземною мовами (ПР-2), вміння аргументовано обґрунтовувати соціальні проблеми (ПР-5), використання спеціалізованого програмного забезпечення (ПР-7), аналіз соціальної політики (ПР-8), застосування наукових досліджень у соціальній сфері (ПР-9), оцінку соціально-психологічних процесів (ПР-10), використання методів профілактики (ПР-11), соціальну діагностику (ПР-13), етичні аспекти професійної діяльності (ПР-20) та прояв толерантності у соціальній роботі (ПР-21). Завдяки автоматичному оцінюванню ця частина забезпечує об'єктивність та швидкість перевірки результатів.

Практичне завдання передбачає аналіз конкретної соціальної ситуації та розробку плану дій відповідно до стандартів професійної діяльності. Здобувач вищої освіти має оцінити проблему, запропонувати оптимальні методи її вирішення, враховуючи правові, етичні та соціально-економічні аспекти, а також визначити ресурси, які можуть бути залучені для допомоги клієнту. Ця частина екзамену дозволяє оцінити здатність ідентифікувати та вирішувати завдання соціальної роботи (ПР-3), формулювати власні обґрунтовані судження щодо соціальних проблем (ПР-4), приймати ефективні управлінські рішення (ПР-6), співпрацювати з організаціями-партнерами (ПР-12), визначати обставини, за яких потрібна соціальна допомога (ПР-14), розробляти та реалізовувати заходи для покращення соціального добробуту (ПР-15), застосовувати методи менеджменту у професійній діяльності (ПР-16), встановлювати довірливі відносини з клієнтами (ПР-17), налагоджувати взаємодію з представниками різних

професійних груп (ПР-18), мобілізувати ресурси клієнтів та громади (ПР-19), креативно вирішувати проблеми (ПР-22) та ефективно будувати процес соціальної роботи (ПР-23).

Така форма екзамену дозволяє не лише перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу, а й оцінити готовність здобувачів вищої освіти до практичної діяльності в сфері соціальної роботи, їхню здатність аналізувати проблеми, приймати рішення та ефективно взаємодіяти у професійному середовищі.

Зміст тестових та практичних завдань включає питання з різних розділів програм курсів «Вступ до спеціальності», «Історія та теорія соціальної роботи», «Соціальна політика», «Правові основи соціальної роботи», «Технології соціальної роботи», «Міжнародне співробітництво у сфері соціальної роботи», «Організація діяльності державних та спеціалізованих служб», «Формування гендерної культури», «Соціальна робота з сім'єю», «Анімаційна діяльність соціального працівника», «Рекламно-інформаційні технології в соціальній роботі», «Практикум з організації волонтерської роботи», «Громадські об'єднання та рухи», «Соціальна робота в пенітенціарних установах», «Фандрайзинг в соціальній роботі», «Методика проведення тренінгу в соціальній роботі», «Право соціального забезпечення».

Відповіді здобувачів вищої освіти оцінюються згідно з положенням «Про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті».

2. Зміст атестаційного екзамену

ОК «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

Теоретичні засади сучасної освіти. Поняття про систему освіти. Засади державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності. Види освіти (формальна, неформальна, інформальна). Форми здобуття освіти (інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві); дуальна). Складники системи освіти (дошкільна; повна загальна середня; позашкільна; спеціалізована; професійна (професійно-технічна); фахова передвища; вища; освіта дорослих). Рівні освіти (дошкільна освіта; початкова освіта; базова середня освіта; профільна середня освіта; перший (початковий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти; другий (базовий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти; третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти; фахова передвища освіта; початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти; перший (бакалаврський) рівень вищої освіти; другий (магістерський) рівень вищої освіти; третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти).

Система вищої освіти в Україні. Стан вищої освіти в Україні. Зміст підготовки майбутнього фахівця. Основні форми організації освітнього процесу. Система контролю та оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти. Виробнича практика у системі професійної підготовки. Формування у здобувачів вищої освіти дослідницьких умінь. Права та обов'язки здобувача вищої освіти. Значення та зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти. Наукова організація праці здобувача вищої освіти. Організація професійного самовиховання майбутніх фахівців. Методика пошуку літературних джерел.

Виникнення та еволюція соціальної роботи. Архаїчна парадигма допомоги. “Теорія милосердя” періоду Київської Русі. Благодійна роль православної церкви. Соціальний устрій та опікування немічними в козацькій республіці. Благодійні функції українських громад. Виникнення та діяльність товариства Червоного Хреста та інших громадських благодійних організацій в Україні. Загальні методи вивчення закордонного досвіду, їх характеристика.

Сутність соціальної роботи. Термін «соціальне» та його всебічна характеристика. Особливості взаємодії особистості та соціуму. Економічні причини загострення соціальних проблем в Україні. Зміни та новоутворення в соціальній структурі суспільства. Провідні напрямки соціальної політики в Україні. Роль соціального працівника в розв'язанні соціальних проблем суспільства. Основні аспекти розвитку соціальної роботи та соціальної педагогіки. Розвиток соціальних служб та програм. Розвиток контрактних стосунків. Розвиток нормативно-правового поля для діяльності соціального працівника.

Соціальний працівник: професія та особистість. Загальна характеристика соціального працівника. Посадові обов'язки і права соціального працівника. Професійні знання та уміння спеціаліста соціально-педагогічної роботи. Професійні ролі соціального працівника. Якості соціального працівника та їх зміст. Зміст основних вимог до особистісних якостей соціального працівника та їх групи (психофізіологічні, морально-етичні, психоаналітичні). Основні підходи у роботі

соціального працівника: виховний, фасилітативний, адвокативний, когнітивний, операційний. Характеристика підходів.

Професійна діяльність соціального працівника. Визначення поняття принципів соціальної роботи. Характеристика та класифікація принципів соціальної роботи. Характеристика соціально-політичних принципів та їх види. Види психолого-педагогічних принципів. Специфічні принципи та їх особливості. Характеристика організаційних форм соціальної роботи. Вимоги до організаційних форм соціальної роботи. Особливості застосування індивідуальних форм роботи. Групова та масова соціальна робота.

Відносини між клієнтами і соціальними працівниками. Сутність поняття «клієнт». Підходи до розуміння особистості клієнта. Характеристика групи потенційних клієнтів соціального працівника, особливості їх життєдіяльності. Основні причини, через які людина стає потенційним клієнтом соціального працівника. Сфери діяльності соціального працівника. Комунікативний аспект спілкування в соціальній роботі. Взаємодія у процесі професійного спілкування. Міжособистісне розуміння. Деформації (викривлення) у спілкуванні. Сутність конфлікту і діяльність, спрямована на подолання конфліктних ситуацій.

Становлення системи підготовки соціальних працівників в Україні. Актуальність створення цілісної системи підготовки фахівців для соціальної сфери в Україні. Сучасний стан підготовки соціальних працівників в Україні. Пошук та виявлення соціально активної молоді, її допрофесійна та професійна підготовка. Проблеми престижу професії. Напрями професійного самовдосконалення соціальних працівників. Форми професійного самовдосконалення особистості соціального працівника у державних та недержавних організаціях.

ОК «ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Еволюція соціальної роботи. Суспільно-історична місія соціальної допомоги та підтримки в суспільстві. Предмет і завдання навчальної дисципліни «Теорія та історія соціальної роботи». Періодизація історії соціальної роботи. Зв'язок з іншими науковими галузями та дисциплінами; джерела вивчення історії соціальної роботи. Наукові підходи до визначення етапів розвитку історії та теорії соціальної роботи. Способи дослідження історичних форм соціальної допомоги: реципрокація, редистрибуція, реконструкція, екстраполяція. Праісторичні форми допомоги й взаємодопомоги в архаїчний період.

Соціальна допомога як суспільне явище. Елементи соціальної допомоги у Вавилоні, давньому Єгипті і давньому Китаї як практична діяльність з надання допомоги населенню: централізоване планування розподілу продуктів харчування. Соціальна допомога у давніх Греції та Римі: гуманізм і солідарність, перші соціальні виплати. Християнська церква як головний суб'єкт соціальної допомоги в епоху середньовіччя. Вплив державних, релігійних інституцій на формування соціальної підтримки в суспільстві. Система допомоги в давніх іудейських та перших християнських громадах.

Формування світового досвіду соціальної підтримки (У-Х ст.). Соціальна допомога у Західній Європі за часів раннього та класичного середньовіччя. Соціально-економічний стан населення у середньовіччі. Християнська церква - головний суб'єкт соціальної допомоги в епоху середньовіччя. Соціальна функція монастирів. Родоплемінні й громадські (общинні) форми допомоги та

взаємодопомоги у слов'ян до кінця X ст. Реконструкція організації соціального захисту у слов'ян. Основні форми допомоги і взаємодопомоги в стародавніх слов'янських громадах. Общинно-родові форми допомоги й захисту в рамках роду, сім'ї, поселення. Господарські форми допомоги та взаємодопомоги.

Практика підтримки нужденних (X-XIII ст.). Княжа та церковно-монастирська підтримка нужденних у X-XIII століттях. Вплив хрещення Русі на модель соціального захисту населення. Початок християнської благодійності за правління князя Володимира Великого (з 980 по 1015 рр.). Соціальний захист за часів князівства Ярослава Мудрого та Володимира Мономаха. Церковно-монастирська система благодійності. Церковна, державна, світська соціальна допомога в XIV - першій половині XVII ст. Розвиток монастирської системи допомоги та підтримки нужденних. Формування державної системи захисту. Виникнення приватної благодійності, світські підходи до підтримки та допомоги нужденним. Особливості соціальної роботи у тогочасній Україні.

Державна опіка у світовій історії (друга половина XVII - перша половина XIX століть). Утвердження державно-адміністративних підходів до суспільної та приватної опіки. Державно-адміністративна суспільна і приватна опіка. Форми надання допомоги: інститути приватної доброчинності, відомчі інститути підтримки та захисту, благодійні товариства. Вплив епохи Просвітництва на ідеологію та практику соціальної роботи в Західній Європі. Соціально-економічне становище робітників і перші фабричні закони. Державний і приватний соціальний захист з другої половини XIX ст. по 1917 р. Вплив російських реформ 60-70-их років XIX ст. на розвиток державної і суспільної опіки. Сільська і волосна опіка. Міська система допомоги. Церковно-парафіяльна і приватна опіка. Особливості соціальної опіки в Україні. Зародження соціального страхування і «карцерна» система державної і суспільної опіки в Західній Європі та США. Заміна «дружніх візитерів» на фахівців: виникнення соціальної роботи як фахової діяльності.

Становлення і розвиток соціальної роботи в Україні. Відмова від громадської системи благодійності. Українське товариство Червоного Хреста. Вплив нової економічної політики на соціальне забезпечення. Боротьба з жебрацтвом. Соціальне політика стосовно селянства. Система соціального забезпечення у Радянському Союзі. Основні напрями соціального забезпечення. Формування системи соціального захисту в Україні за нових політико-адміністративних та соціально-економічних умов. Структура Міністерства праці та соціальної політики. Український державний центр соціальних служб для молоді. Державна служба зайнятості. Організації самопомоги або взаємодопомоги. Волонтерський рух в Україні.

Еволюція практики соціальної роботи. Історичні передумови виникнення соціальної роботи як фахової діяльності. Періодизація історії та теорії соціальної роботи. Становлення фахової соціальної роботи за кордоном. Формування концепцій, поглядів на суть та розвиток соціальної роботи. Внесок у розвиток соціальної роботи М. Річмонд. Дж. Адамс та ідей сеттльментського руху. Внесок А. Саломон у підготовку кадрів для соціальної роботи. Вплив зарубіжних концепцій, підходів на формування професійної діяльності в соціальній сфері. Своєрідність становлення соціальної роботи як фаху в Україні: початок XX ст. – 80 р. XX ст. Формування спеціалізованих служб, територіальних центрів соціального обслуговування. Введення у державний класифікатор професії «соціальний

працівник». Розвиток моделі соціального захисту населення в незалежній Україні.

Нормативно-правове регулювання соціальної роботи. Фахове регулювання соціальної роботи за кордоном; механізми правового регулювання; тенденції. Формування законодавчого поля соціальної роботи. Поняття «субсидіарності». Нормативна база соціальної роботи в Україні: закони прямої та непрямої дії. Регламентація діяльності соціального працівника відповідно законодавства. Види соціальної роботи: Закон України «Про соціальну роботу з молоддю». Види соціальних послуг: Закон України «Про соціальні послуги». Фахова соціальна робота з різними соціально вразливими групами: Закони України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про охорону дитинства», «Про попередження насильства в сім'ї», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», «Про соціальну адаптацію осіб, які відбували покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний термін».

Теоретичні основи практики соціальної роботи. Теорія соціальної роботи як сукупність концепцій, понять, тенденцій, моделей і технік. Етапи становлення теорії соціальної роботи. Формування класифікацій моделей соціальної роботи: соціально-інтегративні та емансипаторні. Поняття практики соціальної роботи. Взаємозв'язок історії, теорії та практики соціальної роботи. Значущість теорії для практики соціальної роботи.

Психологічні моделі соціальної роботи. Класифікація моделей соціальної роботи. Психодинамічна модель соціальної роботи. Теорії З. Фрейда, Е. Еріксона, А. Бандури та ін. Когнітивно-біхевіористична модель соціальної роботи. Гуманістично-екзистенційна модель соціальної роботи. Використання психологічних моделей соціальної роботи в практиці.

Соціологічні моделі соціальної роботи. Системна модель соціальної роботи. Екологічна модель соціальної роботи. Використання у соціальній роботі теорії ролей. Соціально-радикальна модель соціальної роботи.

Соціальна робота як прикладна діяльність. Поняття методології в соціальній роботі: компоненти. Процес соціальної роботи: підходи, фази. Класифікація методів соціальної роботи. Соціальні технології: загальні та спеціальні. Поняття стратегій втручання: мета, типи. Стратегії прямого втручання: характеристика, суть. Стратегії комбінованого (проміжного) втручання: мета, техніки. Стратегії втручання, спрямовані на зміну системи: суть, значення щодо розвитку та удосконалення соціальної роботи.

Комплексні моделі втручання. Характеристика кризового втручання: мета, ознаки, умови, принципи. Підходи до втручання у кризу: кризове консультування, техніки. Інтенсивний догляд (опіка): мета, завдання, принципи, фази, ресурси. Взаємовідповідність соціальної діагностики та моделі соціальної роботи «зосереджена на завданні модель соціальної роботи». Послідовність процедур діагностування проблеми, соціальна проекція на вирішення завдань втручання.

Індивідуальна соціальна робота. Процес ведення випадку. Визначення мети, завдань ведення випадку. Первинне оцінювання; процедура, методи. Клінічна соціальна робота. Менеджмент випадку. Адміністративна модель ведення випадку. Модель інтенсивного догляду. Специфіка консультування в соціальній роботі. Технологія індивідуального консультування. Специфіка дистантного консультування; види. Підготовка фахівців до консультативної діяльності.

Професійне документування соціальної роботи. Складання плану втручання: мета, завдання; план-графік роботи (за ієрархією потреб А. Маслоу). Реалізація плану втручання; моніторинг його результатів. Ведення професійних записів: форма, вимоги. Стандартизація документування. Умови зберігання конфіденційної документації. Правила публічного оприлюднення.

Соціальна робота як структурний феномен. Мері Річмонд про індивідуальну соціальну роботу. Індивідуалізація соціальної роботи як мікрорівень: завдання, зв'язок з стратегіями прямого втручання; послуги; методи (безпосередні, опосередковані); алгоритм надання індивідуальної соціальної роботи. Групова робота як мезорівень соціальної роботи: поняття; суть; сфери застосування групової роботи. Внесок А. Адлера, Дж. Морено в розвиток групової соціальної роботи. Історія зародження соціальної роботи в громаді; сеттельмент-рух. Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про органи самоорганізації населення» щодо розвитку соціальної роботи в громаді. Організація роботи в громаді: зміст, напрями, форми. Сучасні моделі і тактики соціальної роботи в громаді.

Соціальна робота як наука та навчальна дисципліна. Соціальна робота як наука; предмет соціальної роботи як науки. Значення дослідження в розвитку наукової сфери соціальної роботи. Зв'язок соціальної роботи з іншими науками та галузями суспільної практики. Соціальна робота як навчальна дисципліна: мета, значення підготовки. Стандарт кваліфікації практичної соціальної роботи. Кваліфікаційні вимоги до підготовки соціального працівника: знання, вміння, якості. Актуальні проблеми сучасної підготовки фахівців.

Соціальна робота як суспільне явище. Актуальність соціальної роботи в сучасному суспільстві. Сутність поняття «соціальна робота». Місія, мета, завдання, об'єкт, суб'єкт, засоби соціальної роботи. Змістова характеристика соціальної роботи; напрями. Закономірності, функції, сфери соціальної роботи. Ролі соціальних працівників у професійній діяльності. Принципи соціальної роботи. Поняття тезаурусу соціальної роботи. Групи понять і категорій соціальної роботи. Запозичені поняття та категорії соціальної роботи. Зміст загальних понять і категорій соціальної роботи. Характеристика специфічних понять і категорій соціальної роботи. Основні поняття теми: соціум, соціальна діяльність, соціальна реабілітація, соціальна адаптація, соціальний захист, соціальний інститут, соціальне інспектування, соціальна діагностика, соціальний працівник, соціальне обслуговування, соціальна профілактика, соціальне страхування, соціальний супровід, доброчинність, волонтерський рух.

ОК «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА»

Теоретичні засади соціальної політики. Соціальна держава і соціальна політика. Сутність, сфери, напрями, принципи та функції соціальної політики. Завдання, цілі соціальної політики у контексті сучасних пріоритетів та напрямів державного регулювання соціальної сферою в Україні. Інструменти соціальної політики. Науковий та практичний компоненти соціальної політики. Взаємозв'язок соціальної політики та соціальної роботи. Об'єкт соціальної політики (соціально-демографічна характеристика). Соціальні відносини як об'єкт соціальної політики. Соціальна структура суспільства. Соціально-класові відносини і соціальна політика

Організаційно-правові засади реалізації соціальної політики. Інституційна база соціальної політики. Міністерство соціальної політики України, як суб'єкт реалізації соціально-політичних завдань. Регіональний та місцевий рівні реалізації цілей і завдань соціальної політики та соціальної роботи, їх структура та основні повноваження. Суб'єкти соціальної політики. Громадські, благодійні та інші недержавні організації як суб'єкти соціальної політики у контексті здійснення соціальної роботи: види, напрямки діяльності, особливості функціонування в Україні. Джерела фінансування програм соціальної політики. Документальна база соціальної політики і соціальної роботи. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії. Система державних соціальних стандартів і нормативів. Базовий державний соціальний стандарт.

Історичні аспекти і світові тенденції становлення соціальної політики в різних економічних системах. Цивілізація і соціальна політика. Соціологія бідності та розвиток теоретичних засад соціальної політики в західній соціології XIX – першої половини XX ст. Розвиток теоретичних підходів до побудови соціальної політики в другій половині XX ст.. Концепція соціальної держави. Соціально орієнтована економіка. Соціальна політика у ринковій системі. Характеристика моделей соціальної політики в країнах з розвинутою ринковою економікою. Досвід Японії, США, Швеції в формуванні соціального забезпечення. Проблема вибору моделі соціальної політики в Україні. Стратегії, цілі й пріоритети в соціальній політиці України в ринковій економіці.

Соціальний захист як механізм реалізації соціальної політики. Сутність категорій «соціальний захист», «соціальне забезпечення». Принципи побудови системи соціального захисту в умовах соціально орієнтованої ринкової економіки. Соціальний захист як система. Соціальне забезпечення населення і його складові. Пріоритетні напрями розвитку соціального захисту в Україні. Соціальне страхування: особливості і види. ЗДСС на випадок безробіття. Характеристика загальнообов'язкового державного соціального страхування. Пенсійне страхування.

Політика зайнятості у контексті пріоритетних цілей соціальної політики. Характеристика поняття зайнятості населення. Ринок праці та механізм його функціонування. Державне регулювання зайнятості. Державна служба зайнятості як суб'єкт реалізації політики зайнятості населення. Економічна нерівність та політика соціального захисту економічно-активного та економічно-неактивного населення. Визначення безробіття. Безробіття як неприйнятна альтернатива зайнятості. Економічні і соціальні наслідки безробіття. Причини виникнення і види безробіття. Основні причини безробіття в Україні. Причини особливої небезпеки для економіки і соціального стану хронічного безробіття. Соціальні та економічні наслідки безробіття. Безробіття і макроекономічні показники. Природний рівень безробіття. Безробіття і вільні робочі місця. Безробіття і обсяг ВВП (закон Оукена). Безробіття і інфляція (крива Філіпса). Приховане безробіття. Напрями державних заходів щодо скорочення рівня безробіття. Два можливі підходи держави щодо скорочення безробіття: американський («жорсткий») та шведський («протекціоністський»).

Основні напрями реалізації державної сімейної та молодіжної політики. Понятійно-категоріальний апарат державної сімейної політики. Принципи та напрями державної сімейної політики. Соціально-демографічна ситуація в Україні: причини та наслідки. Характеристика молоді як соціально-демографічної групи в

Україні. Сутність та основні напрями державної молодіжної політики в Україні. Державні гарантії для молоді. Соціальні програми підтримки молоді в Україні.

Основні напрями реалізації соціальної політики у контексті протидії торгівлі людьми та запобіганню домашньому насильству. Основні поняття та види експлуатації. Основні причини та передумови торгівлі людьми. Міжнародне та національне законодавство у галузі протидії торгівлі людьми. Державна політика протидії торгівлі людьми в Україні. Недержавні організації, що працюють у напрямі протидії торгівлі людьми. Основні поняття та види домашнього насильства. Законодавство у сфері запобігання домашньому насильству. Заходи протидії домашньому насиллю. Державна соціальна програма з протидії торгівлі людьми.

Забезпечення прав дітей як пріоритетний напрям соціальної політики. Система прав та гарантій дітей у міжнародному та національному законодавстві. Державна політика у сфері захисту прав дітей: принципи, завдання та засоби реалізації. Діяльність служб у справах дітей. Оздоровлення та відпочинок дітей. Система міжнародного та національного усиновлення. Сімейні форми виховання та робота з багатодітними сім'ями.

Державна соціальна допомога вразливим категоріям населення як пріоритетний напрям соціальної політики. Диференційований підхід щодо вибору форм і заходів підтримки соціально вразливих категорій населення. Пільги, гарантії та компенсації людям з інвалідністю. Адресні пільги та надання житлових субсидій. Соціальний захист ветеранів, жертв нацистських переслідувань та політичних репресій. Соціального захист постраждалих осіб внаслідок масових акцій громадського протесту під час Революції Гідності та членів їх сімей. Соціальний захист захисту внутрішньо переміщених осіб. Характеристика категорій людей, які постраждали від війни (мирні жителі, що перебувають у зоні конфлікту, вимушені переселенці, родини загиблих; військовослужбовці – як ті, хто бере участь у бойових діях, так і демобілізовані, та їхні сім'ї). Характеристика державної соціальної підтримки і різних видів допомоги, які здійснюються державою в напрямі підтримки постраждалих від війни.

Соціальні наслідки соціально-політичних рішень. Поняття соціальної експертизи, її мета та завдання. Параметри рівня життя населення і динаміка соціальної напруженості. Показники соціальної експертизи (адміністративна статистика, результати соціологічних опитувань). Етапи, технології та організація соціальної експертизи. Методи оцінки змін в соціальній експертизі. Соціальна експертиза (соціальні ініціативи) на місцевому рівні та можливості виконання соціальною експертизою функцій четвертої влади.

ОК «ПРАВОВІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Тема 1. Міжнародні і національні правові джерела соціальної роботи. Права людини і соціальна робота. Міжнародні організації у галузі соціальної роботи. Загальна характеристика правових джерел соціальної роботи та їх класифікація. Міжнародні нормативно-правові документи у галузі соціальної роботи. Соціальна політика держави у контексті нормативно-правових відносин. Конституція України, як гарант здійснення соціальної політики захисту соціально-вразливих верств населення. Правовий статус особи в Україні та класифікація прав і свобод громадянина. Характеристика українського законодавства у галузі соціальної роботи.

Соціальний захист населення у контексті соціальної роботи. Система соціального захисту: структура і особливості реалізації. Форми соціального захисту. Соціальні допомоги, соціальні пільги і додатковий соціальний захист. Соціальне забезпечення населення і його складові. Соціальне страхування: особливості і види. Характеристика соціальних послуг: організаційно-правові форми, види і принципи надання. Класифікація соціальних послуг. Суб'єкти та об'єкти надання соціальних послуг. Порядок надання і отримання соціальних послуг. Фінансові аспекти системи соціального обслуговування. Державні стандарти соціального обслуговування і показники якості надання соціальних послуг.

Правові засади організації соціальної роботи у різних сферах життєдіяльності. Нормативно-правове регулювання діяльності соціального працівника і соціального педагога в закладах дошкільної освіти. Права, обов'язки та повноваження соціального працівника і соціального педагога у закладах дошкільної освіти. Нормативно-правове регулювання діяльності соціального працівника в закладах загальної середньої освіти. Права, обов'язки та повноваження соціального працівника і соціального педагога у закладах загальної середньої освіти. Правові засади організації діяльності соціального працівника у державних спеціалізованих службах. Правові підстави надання соціальних послуг соціальним працівником у недержавних організаціях. Права, обов'язки та повноваження соціального працівника у недержавних організаціях соціальної сфери.

Політика держави щодо соціальної підтримки та захисту дітей і сім'ї. Правове регулювання сімейних відносин. Види державної допомоги сім'ям з дітьми. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям. Заходи попередження насильства в сім'ї. Правові основи соціальної роботи з сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах. Права дитини у міжнародному і національному правовому полі. Підстави, правові наслідки та порядок позбавлення батьківських прав. Процедура усиновлення у контексті роботи соціального працівника.

Правові основи соціальної роботи з людьми похилого віку. Правовий статус особи похилого віку за законодавством України. Організація надання допомоги особам похилого віку. Стаціонарні соціальні установи для постійного проживання громадян похилого віку. Пенсійне забезпечення осіб похилого віку.

Правові основи соціальної роботи з безробітними. Характеристика законодавства України про працю, зайнятість та соціальний захист безробітних. Порядок визнання громадян безробітними. Організація соціального захисту від безробіття. Види матеріальної допомоги і соціальних послуг для безробітних.

Правові засади соціальної роботи з особами з інвалідністю. Поняття «особа з інвалідністю», «інвалідність» у правовому дискурсі. Процедура встановлення інвалідності. Соціальний захист та обслуговування осіб з інвалідністю у правовому полі діяльності соціального працівника. Порядок надання особам з інвалідністю реабілітаційних послуг відповідно до їх індивідуальної програми реабілітації. Матеріальне забезпечення осіб з інвалідністю. Порядок та умови виплати державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю. Порядок та умови виплати призначення і виплати державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю. Порядок та умови призначення пенсії по інвалідності. Організація робочих місць та працевлаштування осіб з інвалідністю.

Правові основи соціальної роботи з бездомними громадянами та громадянами, які відбували покарання у вигляді позбавлення волі. Концепція

соціального захисту бездомних громадян. Система обліку та реєстрації бездомних громадян. Заклади соціального захисту для бездомних громадян. Заходи соціального патронажу осіб звільнених з місць позбавлення волі: нормативно-правовий аспект. Соціальна адаптація осіб, звільнених з місць позбавлення волі: нормативно-правовий аспект.

Правові основи соціальної роботи з різними категоріями мігрантів. Характеристика категорії «мігрант», та види мігрантів як клієнтів соціальної роботи. Правовий статус мігранта у міжнародному та національному міграційному праві. Права, обов'язки і соціальні гарантії для мігрантів в Україні. Напрями роботи державних і недержавних організацій у контексті роботи з мігрантами.

Досвід правового регулювання соціальної роботи і професійної підготовки соціальних працівників у зарубіжних країнах. Правове регулювання соціальної роботи у Європейських країнах. Правові засади організації соціальної роботи у США. Нормативно-правове забезпечення соціальної роботи у Скандинавських країнах. Реформування нормативно-правової бази соціальної роботи в Україні: напрями та конкретні рекомендації. Законодавче забезпечення професійної підготовки соціальних працівників у Європейських країнах. Законодавче забезпечення професійної підготовки соціальних працівників у США. Законодавче забезпечення професійної підготовки соціальних працівників у Скандинавських країнах. Законодавче забезпечення професійної підготовки соціальних працівників в Україні. Напрями та зміст реформування професійної підготовки соціальних працівників в Україні на основі конструктивних ідей зарубіжного досвіду.

ОК «ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Теоретичні основи технології соціальної роботи. Технології соціальної роботи як курс професійної підготовки соціального працівника. Поняття технологій, соціальних технологій; характеристика. Особливості технологічного підходу до соціальних процесів. Умови технологізації практичної діяльності в соціальній сфері. Фактори ефективності соціальних технологій. Сутність технології соціальної роботи. Класифікація технологій в соціальній роботі. Функції технологій соціальної роботи. Етапи розробки технології соціальної роботи. Структура технологічного процесу в соціальній роботі.

Тема 2. Загальні технології соціальної роботи: діагностика. Сутність і характеристика технології соціальної діагностики. Мета, завдання, принципи діагностики. Організація соціальної діагностики. Алгоритм соціального діагностування. Зв'язок соціального діагностування й оцінювання потреб клієнтів соціальних служб. Суть діагностичних методів в соціальній роботі. Вимоги, яким повинні відповідати методи соціальної діагностики. Типи дослідницьких методів: історико-генетичні, структурно-функціональні: характеристика. Використання технологій в соціальній діагностиці: зондажно-інформаційне обстеження конкретного соціуму; соціально-історичне дослідження, інформаційно-цільовий аналіз, соціальне картографування.

Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб. Оцінювання потреб у міжнародній практиці соціальної роботи. Європейські соціальні моделі оцінювання потреб. Сучасна українська практика оцінювання потреб. Визначення, мета; типові характеристики, особливості процесу оцінювання. Організація відбору клієнтів

соціальних послуг: критерії адресності. Процедура оцінювання: етапи. Методи збору інформації. Визначення та планування соціальних послуг. Форми оцінювання потреб клієнтів (документування). Особливості оцінювання потреб представників окремих цільових груп. Вимоги до компетенцій фахівця, який здійснює оцінювання.

Спеціальні технології в соціальній роботі. Технології соціальної реабілітації: суть, принципи. Види соціальної реабілітації людей з інвалідністю. Структура індивідуально-комплексної програми реабілітації. Чинники ефективності соціальної реабілітації. Концептуальний підхід до соціальної реабілітації осіб з обмеженими функціональними можливостями. Кризово-інтервентна модель соціальної реабілітації; зміст. Особистісно-зорієнтована модель соціальної реабілітації; зміст. Програми реабілітації представників окремих цільових груп.

Технології соціальної корекції та терапії. Сутність соціальної корекції в теорії і практиці соціальної роботи. Психолого-педагогічні методи корекційного впливу. Вирішення проблемних ситуацій в соціальній роботі за допомогою соціальної корекції. Терапевтичний підхід у соціальній роботі: суть, моделі, форми. Алгоритм соціальної терапії. Види соціальної терапії. Показання для використання психокорекційних технік. Закономірності організації терапевтичного простору. Техніки соціальної терапії. Загальні та конкретні терапевтичні технології. Характеристика традиційних та інноваційних технік соціальної терапії. Індивідуальна терапія; терапія самовиховання.

Технології соціальної підтримки. Особливості представництва інтересів. Сфера представництва інтересів. Види представництва інтересів: індивідуальне, колективне; характеристика. Спектр соціальних послуг та стратегій адвокатування. Поняття адвокатування в соціальній роботі. Адвокатування як представництво інтересів клієнтів. Типи адвокації. Процес та методи адвокатування.

Особистісно-орієнтовані технології соціальної роботи. Передумови появи конфліктних ситуацій. Характеристика конфлікту. Тактики розв'язання міжособистісних конфліктів. Особливості протікання конфлікту. Особливості соціально-педагогічного спілкування з вирішення конфлікту. Сутність категорії «соціальний захист». Технології соціального захисту (підтримки) населення в сучасних умовах. Технології соціального захисту та підтримки найменш захищених верств населення. Роль фахівця в сфері соціального захисту.

Технології соціальної профілактики та адаптації. Сутність, мета, завдання принципи соціальної профілактики. Напрями, види, рівні соціальної профілактики. Типологія заходів соціальної профілактики; Алгоритм соціально-педагогічної профілактики. Методи, форми профілактики. Профілактичні програми в соціальній роботі. Соціально комплексне планування. Технології профілактики адиктивної поведінки. Попередження виникнення умов формування адиктивної поведінки. Характеристика соціальної дезадаптації. Причини виникнення дезадаптації. Профілактика дезадаптації як один із напрямів професійної діяльності фахівця. Напрямки та зміст профілактики соціальної дезадаптації.

Міждисциплінарні технології соціальної роботи. Сутність групової роботи. Мета використання групових методів в соціальній роботі. Аксікреація як результат групової взаємодії. Типи груп, призначення: групи соціалізації, групи ресоціалізації. Принцип комплектування груп; факторів, що сприяють (не сприяють) груповій роботі. Стадії розвитку групи і етапи групової роботи. Функції

соціального працівника в груповій взаємодії. Методи і прийоми групової роботи. Організація груп взаємодопомоги. Соціальна практика: групи анонімних алкоголіків, групи анонімних наркоманів, групи ветеранів ООС (АТО), жіночі групи, групи хворих на СНІД, групи матерів чи батьків-одинаків, батьків дітей-інвалідів та ін. Характеристика груп.: умови взаємодії, методи. Технологія створення груп взаємодопомоги людей, ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД.

Соціальні інновації в діяльності фахівця. Структура соціальної програми. Технологія розробки та впровадження соціальних проектів. Аналіз соціальних програм. Значення проектування в роботі соціального працівника. Поняття соціальної експертизи; специфічні риси експертизи; функції, завдання. Спільні риси експертизи з технологією діагностики. Організаційні моделі соціальної експертизи. Етапи роботи експертів при використанні різних моделей експертизи.

ОК «МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Міжнародне співробітництво: історія, теорія та нормативно-правове регулювання. Сутність міжнародних відносин в соціальній сфері: поняття, об'єкт, суб'єкт. Значення міжнародного співробітництва в соціальній роботі: функції, цілі, фактори формування, форми співробітництва. Історія, концептуальні засади міжнародної діяльності в сфері соціальної роботи. Періоди виникнення міжнародного права як забезпечення встановлення міжнародних зв'язків між державами. Виникнення міжнародного права (давній Схід, Стародавня Греція, Стародавній Рим). Характеристика другого періоду розвитку міжнародних відносин від Римської імперії до Вестфальського миру 1648р. Встановлення верховенства права в міжнародних відносинах від Вестфальської до Гаазької конференції миру 1899-1907р. Історичний аспект міжнародного співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю у сфері правосуддя. Формування сучасного міжнародного права від Гаазьких конференцій до заснування ООН. Місце України в сучасній системі міжнародних відносин в соціальній роботі: основні аспекти, мотиви. Членство та представництво України у міжнародних організаціях. Діяльність Міністерства соціальної політики у сфері міжнародного співробітництва. Експорт та імпорт послуг в соціальній сфері. Міжнародна діяльність недержавних союзів та асоціацій з вирішення спільних соціальних проблем. Міжнародні договори України з питань праці, зайнятості, соціального забезпечення, захисту дітей та гендерної рівності: багатосторонні міждержавні договори, стороною яких є Україна; двосторонні міждержавні договори; міжурядові договори; міжвідомчі договори. Керівництво з загальних міжнародних стандартів практики розвитку суспільства (Міжнародної асоціації розвитку суспільства (IACD)).

Міжнародне співробітництво у сфері соціальної роботи в контексті європейських цінностей та діяльності міжнародних організацій. Рада Європи, Європейська спілка, ОБСЄ, Всесвітній банк та інші організації в системі міжнародного співробітництва в сфері соціальної роботи. Європейська соціальна хартія. Європейський кодекс соціального забезпечення. Україна та Європейський союз: шлях до євроінтеграції та значення євроінтеграції та членства в ЄС для розвитку соціальних норм, стандартів та соціальної роботи. Участь України в інших Європейських організаціях: напрями та характеристика співпраці, особливо

в контексті соціальної роботи. Рада Європи та інші європейські організації: діяльність в контексті війни в Україні.

Діяльність Організації Об'єднаних Націй в Україні. Завдання та принципи діяльності міжнародної організацій ООН: основні цілі і напрями діяльності. Рада Безпеки, Економічна і Соціальна рада ООН. Керівні органи ООН та спеціалізовані установи системи ООН: Комісія ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ), Комісія із соціального розвитку, Комісія з наркотичних засобів, Комітет з внесків, Виконавча рада Структури ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок «ООН-Жінки», Комітет з інформації. Спеціалізовані організації «системи ООН». Діяльність офісу ООН в Україні. Забезпечення реалізації проектів Програми розвитку ООН в Україні (ПРООН). ЮНЕСКО (Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури): історія створення та основні етапи діяльності. ВООЗ (Всесвітня організація охорони здоров'я): історія створення та основні етапи діяльності. Спеціалізоване агентство ООН – Міжнародна організація праці (МОП). Здійснювані програми МОП. Конвенції, ухвалені МОП (міжнародні угоди). Представництво МОП в Україні: спільні проекти. Головні цілі й напрями діяльності Міжнародної організації з міграції (МОМ). Історія та сьогодення МОМ. Участь України в міжнародній організації з міграції. Представництво МОМ в Україні. Об'єднана програма ООН з питань ВІЛ/СНІД (ЮНЕЙДС), Управління ООН з наркотиків і злочинності, ЮНІСЕФ. ООН та війна в Україні: співпраця і допомога

Досвід міжнародної співпраці України з міжнародними неурядовими організаціями у сфері соціальної роботи. Функції і напрями роботи неурядових міжнародних організацій в сфері соціальної роботи. Жіночі неурядові структури (Демократична федерація жінок, Міжнародна рада жінок). Внесок неурядових організацій у процес обміну в галузі соціальної роботи і соціальної освіти (Міжнародна амністія, Католицька служба допомоги, Міжнародний комітет спасіння, Лікарі без меж, Спасіть дітей та ін.). Міжнародні центри соціального співробітництва. Досвід вирішення питань соціальної допомоги і соціального захисту, розвитку соціальної освіти міжнародними неурядовими добровільними організаціями (Християнський дитячий фонд, Міжнародна рада соціального забезпечення, Міжнародний комітет Червоного Хреста та ін.). Україна та GIZ, USAID Україна, МБФ «Відродження», «Україна 3000» та ін. Діяльність неурядових організацій під час війни в Україні: напрями допомоги та особливості співпраці

Формування міжнародних консорціумів вищих закладів освіти для вирішення соціальних проблем. Освітні програми міжнародних консорціумів та нові можливості для молоді. Пропозиція створення тимчасових партнерств програми TEMPUS, Еразмус+. Студентська мобільність: порядок здійснення та передбачування результатів. Дотримання законності при використанні програм мобільності. Міжнародні освітні програми Erasmus+ : сфери шкільної освіти – «Erasmus+: Comenius»; сфера вищої освіти – «Erasmus+: Erasmus»; спільна магістерська програма – «Erasmus+: ErasmusMundus»; сфера професійної освіти і підготовки – «Erasmus+: Леонардо да Вінчі»; сфера освіти дорослих – «Erasmus+: Grundtvig»; сфера молодіжних неурядових організацій та неформального навчання – «Erasmus+: Молодь в дії». Міжнародні проекти за програмою Tempus / Tacis: AGFED; Sus Food; Sus farm; AGRIPOL; Conception of the sustainable development in the training of specialists for agriculture. Міжнародні гранти та стипендії в рамках культурного обміну та співробітництва (Стипендії

Федерального міністерства освіти, науки та культури: Austrian Database for Scholarship and Research Grants, стипендійній DAAD: stipendien та ін.). Види та принципи використання міжнародних освітніх програм Європи та США. Університети та бізнес: міжнародний досвід співпраці та перспективи для України. Інтернаціоналізація як фактор підвищення рівня якості освіти України. Міжнародне співробітництво у ЗУ «Про освіту». Міжнародне співробітництво в системі дошкільної освіти. Основні завдання, принципи та етапи формування зони європейської вищої освіти у рамках Болонського процесу. Міжнародна співпраця на різних ступенях освіти. Освітні проекти програми Європейської Комісії eTwinning для початкової та середньої ланки школи («Green life», «Tell me your story», «X-ray – Bluray (from Marie Curie to Mariah Carey)» та ін.). Ініціативи компанії «Samsung Electronics Україна» для підтримки навчання української молоді: «Samsung назустріч знанням», «Samsung Developers' Academy», «Samsung Fresh Graduate Recruitment». Міжнародне дослідження якості освіти PISA-2018 в Україні: підсумки проведення й плани на майбутнє.

Розвиток соціальної роботи в Україні у контексті міжнародного досвіду. Міжнародне співробітництво та євроінтеграційні процеси в роботі державної служби зайнятості. Основні напрямки міжнародної діяльності Державної служби зайнятості України. Членство у Всесвітній Асоціації служб зайнятості. Співпраця Державної служби зайнятості України з міністерствами, відомствами, посольствами іноземних країн в Україні та іншими установами й організаціями з питань міжнародної діяльності. Досвід міжнародного співробітництва України на регіональному та місцевому рівні. Діяльність Служби безпеки України у галузі міжнародного співробітництва. Міжнародні стандарти соціальної роботи із вразливими сім'ями з дітьми. Міжнародний досвід правового регулювання надання пільг для дітей, які постраждали внаслідок військових конфліктів. Міжнародне співробітництво у сфері формування та реалізації державної політики щодо захисту прав дітей. Фахівець із соціальної роботи в контексті міжнародного співробітництва. Професійна підготовка фахівця із соціальної роботи: міжнародний досвід. Можливості підвищення професійного рівня фахівцем із соціальної роботи за кордоном. Міжнародна рада соціального забезпечення (МРСЗ). Міжнародна асоціація шкіл соціальної роботи (МАШСР). Міжнародна федерація соціальних працівників (МФСП). Міжнародна асоціація соціальних педагогів. Європейська асоціація шкіл соціальної роботи.

Європейська асоціація центрів підготовки в галузі соціально-виховної роботи.

Досвід жіночих неурядових структур, співпраці України з міжнародними неурядовими організаціями у сфері соціальної роботи. Неурядові організації можуть бути складовою неформалізованих міжнародних суспільних рухів – екологічного, правозахисного, молодіжного, жіночого, профспілкового, національно-визвольного, антивоєнного тощо. Часто неурядові міжнародні організації називають групами тиску, адже, мобілізуючи міжнародну громадську, вони здійснюють тиск на міжнародне співтовариство. Об'єктивними причинами виникнення неурядових міжнародних організацій є глобалізаційні процеси та масштабні транскордонні взаємодії. Одна з найвідоміших і найвпливовіших організацій – Міжнародний Червоний Хрест – була заснована швейцарцем Анрі Дюнаном у 1863 р. У 1895 р. був утворений Міжнародний кооперативний альянс, який об'єднав національні та регіональні союзи кооперативів. Жіночі неурядові структури відіграють ключову роль у боротьбі за

гендерну рівність, підтримці жіночих прав та зміцненні позиції жінок у суспільстві. Використання технологій та інновацій стає невід'ємною складовою їх діяльності і сприяє досягненню їх стратегічних цілей. Роль жіночих неурядових структур у сучасному суспільстві надзвичайно важлива. Вони забезпечують підтримку та захист прав жінок, борються за гендерну рівність, пропагують освіту та усвідомлення важливості включеності жінок у різні сфери діяльності.

Самостійна практична робота неурядових міжнародних організацій в сфері соціальної роботи: функції, напрями. Неурядові міжнародні організації, що діють у сфері соціальної роботи, мають різноманітні види, функції та напрями роботи. Постачання соціальних послуг: деякі організації прямо надають соціальні послуги вразливим групам населення, таким як діти, молодь, люди з інвалідністю, пожилі люди тощо. Ці послуги можуть включати медичну допомогу, освіту, психологічну підтримку, правову допомогу та інше. Захист прав людини: багато неурядових міжнародних організацій працюють над захистом прав людини у сфері соціальної роботи. Вони можуть займатися моніторингом порушень прав, правозахисною діяльністю, проведенням кампаній з освіти громадськості та іншими заходами

ОК «ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СЛУЖБ»

Соціальні служби як організаційна форма соціальної роботи. Сутність поняття «система соціальної роботи». Багатофункціональність діяльності системи соціальної роботи. Структура соціальних служб. Мережа соціальних послуг спеціалізованих соціальних формувань за місцем навчання, проживання, праці дітей, молоді, їх сімей. Напрями діяльності та основні характеристики соціальних служб: цільове призначення, сфери існування, специфіка контингенту клієнтів соціальних служб.

Сучасний стан та перспективи розвитку системи соціальних служб в Україні. Нормативно-правова база здійснення соціальної роботи: коротка характеристика. Державне регулювання соціальною роботою. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» Закон України «Про соціальні послуги». Міністерства і відомства, які здійснюють соціальну роботу. Міжвідомча та секторальна співпраця в сфері здійснення соціальної роботи. Соціальні служби для сім'ї, дітей та молоді – поліфункціональний суб'єкт соціальної роботи в Україні. Правові умови діяльності центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Постанови Кабінету Міністрів від 27 серпня 004 року №№ 1125, 1126. Загальна характеристика соціальних служб, які надають соціальні послуги дітям. Місце і роль центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді в системі державних закладів соціальної роботи. Основні завдання та функції центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді: Структура мережі центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Типова структура і штати обласних, Київського міського, районних, міських, районних у містах, селищних та сільських центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Державний соціальний стандарт соціальної роботи з дітьми, молоддю та різними категоріями сімей. Мережа соціальних послуг спеціалізованих соціальних формувань за місцем навчання, проживання, праці дітей, молоді, сімей. Особливості організації діяльності спеціалізованих формувань

в структурі центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. «Телефон Довіри» як організаційна форма соціальної допомоги.

Заклади соціального спрямування направлені на підтримку жінок, молоді та сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах. Загальна характеристика соціальних служб, діяльність яких спрямована на запобігання раннього соціального сирітства, соціальну адаптацію дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Особливості організації діяльності закладів соціального спрямування для дітей. Мета, завдання, функції діяльності соціального гуртожитку, центру матері та дитини. Поняття про центри соціально-психологічної допомоги. Категорії населення, яким можуть надаватися термінові соціальні послуги, тимчасовий притулок, харчування. Нормативно-правове регулювання діяльності спеціалізованих закладів соціального спрямування.

Спеціалізовані служби соціального супроводу неповнолітніх та молоді, які перебувають у місцях позбавлення волі та повернулися з них. Організаційні принципи роботи спеціалізованої служби соціального супроводу та адаптації неповнолітніх та молоді, які перебувають або повернулися з місць позбавлення волі. Основні функції спеціалізованої служби соціального супроводу у виправній, виховній колонії, слідчому ізоляторі. Основні функції спеціалізованої служби соціального супроводу при ЦССМ. Форми та методи соціальної роботи з неповнолітніми та молоддю в умовах спеціалізованих служб. Досвід роботи спеціалізованих соціальних служб.

Реабілітація дітей та молоді з функціональними обмеженнями в діяльності спеціалізованих формувань та закладах соціального спрямування. Сучасні аспекти соціальної роботи із дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями. Організаційні принципи роботи центрів соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями. Завдання, функції служб, діяльність яких спрямована на соціальну реабілітацію дітей та молоді з особливими потребами. Нормативно-правове регулювання діяльності спеціалізованих закладів соціального спрямування спрямованих на роботу з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями. Досвід роботи спеціалізованого формування.

Соціальна підтримка та супровід дітей, молоді, що живе з ВІЛ/СНІД, ін'єкційних споживачів наркотиків в діяльності спеціалізованих формувань. Організаційні принципи роботи спеціалізованих формувань, консультативних пунктів для ін'єкційних споживачів наркотиків. Мета, завдання, функції, напрями діяльності служби з ін'єкційними споживачами наркотиків. Завдання, функції діяльності центру ресоціалізації наркозалежної молоді. Державний соціальний стандарт соціальних послуг в центрах ресоціалізації наркозалежної молоді. Загальна характеристика соціальних служб, діяльність яких спрямована на соціальну підтримку ВІЛінфікованих дітей. Мета та завдання спеціалізованої служби соціального супроводу дітей та молоді, що живе з ВІЛ/СНІД. Співпраця служби з Всеукраїнською мережею людей, що живуть з ВІЛ/СНІД. Організаційні принципи роботи з психосоціальної, соціальної підтримки та допомоги дітям, молодим людям, що живуть з ВІЛ/СНІД, членам їх сімей, здійснення соціального супроводу та патронажу сімей з медико-соціальними проблемами. Види соціальної допомоги або послуг. Підтримка та організація груп взаємодопомоги та самопомоги ВІЛ-інфікованих молодих людей. Завдання, функції та організація роботи денного центру перебування ВІЛ-інфікованих дітей.

Соціальна освіта та підтримка молоді в діяльності спеціалізованих формувань. Створення, організація діяльності мережі спеціалізованих служб в контексті зниження ризику негативних явищ в молодіжному середовищі. Основні завдання та напрямки роботи. Проведення групової роботи з профілактики тютюнопаління, алкоголізму, наркотизації, запобігання розповсюдження ВІЛ/СНІДу та хвороб, що передаються статевим шляхом у навчально-виховних закладах в тому числі через інформаційно-ресурсний центр центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Організація колективних та масових заходів. Мета, завдання, функції, напрями діяльності молодіжного центру праці. Сучасні аспекти соціальної роботи із студентською молоддю. Студентська соціальна служба як одна із найефективніших форм роботи із студентською молоддю. Особливості розвитку волонтерського руху в Україні. Підготовка молоді до сімейного життя і усвідомленого батьківства. Нормативно-правове регулювання діяльності спеціалізованих закладів соціального спрямування спрямованих на підтримку молоді.

Організація діяльності державної служби зайнятості. Її завдання. Принципи Єдиної технології обслуговування незайнятого населення (ЄТОНН). Призначення та основні завдання Єдиної інформаційно-аналітичної системи служби зайнятості (ЄІАС). Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості: структура, функції. Форми та методи роботи регіональних центрів зайнятості населення. Організація обслуговування клієнтів у центрах зайнятості. Принципи взаємодії між центром зайнятості та роботодавцями. Організація документообігу щодо обслуговування клієнтів у центрі зайнятості. Формування та ведення персональної картки особи, яка шукає роботу. Особливості праці фахівців центру зайнятості. Психологічне розвантаження персоналу. Профілактика професійних захворювань.

Спеціалізовані служби соціально-психологічної реабілітації людей з функціональними обмеженнями. Організаційні принципи роботи центрів соціально-психологічної реабілітації людей з функціональними обмеженнями. Функції служб: надання послуг та консультацій людям з функціональними обмеженнями та членам їхніх сімей; індивідуальна робота з клієнтами з функціональними обмеженнями, залучення родичів до активної співпраці в процесі реабілітації клієнтів; активізація громадської думки щодо інтеграції в суспільство людей з функціональними обмеженнями; залучення дітей та молоді до різноманітних видів діяльності.

Система організації територіальних центрів соціального обслуговування в Україні. Законодавчі засади та ініціативи щодо організації ТЦСО. Структура та функції ТЦСО. Послуги, що надаються ТЦСО. Етапи становлення та розвитку ТЦСО. Кадровий склад ТЦСО, спеціалісти та їх фахова підготовка. Організаційна структура та управління ТЦСО, джерела фінансування.

Кризові центри соціально-психологічної допомоги певним категоріям населення. Поняття про кризові центри соціально-психологічної допомоги. Категорії населення, яким можуть надаватися термінові соціальні послуги, тимчасовий притулок, харчування. Основні напрями роботи кризових центрів. Види соціальних послуг. Мета та основні завдання кризових центрів. Нормативно-правове регулювання діяльності кризових центрів. Функції служб: індивідуальне консультування, психокорекційні та психореабілітаційні заняття; соціально-

медична реабілітація; надання соціально-педагогічних послуг у подоланні сімейних конфліктів і кризових станів.

ОК «ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ»

Теоретичні основи формування гендерної культури особистості. Формування гендерної культури особистості як необхідна умова демократичних змін. Гендерна культура як соціологічний концепт: сутність, функції, типологія. Компоненти гендерної культури: когнітивний, емоційно-ціннісний, поведінковий. Показники рівня сформованості гендерної культури. Гендерно-чутливий підхід в практиці суспільних відносин. Біологічна стать як сукупність генетичних та морфологічних відмінностей. Соціальна конструкція поняття «гендер». Гендерні теорії: класифікація.

Розвиток гендерної проблематики закордоном та в Україні. Патріархатний підхід щодо формування особи жінки й чоловіка в суспільстві та сім'ї. Виникнення фемінізму як соціального явища: західний досвід (ідеологія, стратегії, практики, сучасні течії). Концептуальні засади жіночого, феміністського та гендерного рухів в Україні. Діяльність сучасних міжнародних та вітчизняних жіночих й чоловічих організацій у контексті реалізації ідеї гендерної рівності.

Гендер в онтогенезі людини. Поняття гендерної ідентичності: сутність, структура, етапи формування та види. Теорії формування гендерної ідентичності. Особливості прояву маскулінності/фемінності як властивостей особистості. Андрогінність в універсалізації гендерних ролей. Сутність та чинники гендерної соціалізації.

Гендерні стереотипи як передумова конструювання гендерної поведінки. Сутність та властивості гендерних стереотипів. Види та функції гендерних стереотипів (психологічні, соціальні). Відтворення гендерно-рольових стереотипів у ЗМІ та громадській думці. Вплив гендерних стереотипів на розвиток особистості. Поняття «гендерної ролі». Норми чоловічої та жіночої гендерної ролі. Гендерно-рольові дисгармонії.

Гендерна рівність та дискримінація у суспільному житті. Інтегрування рівних прав та можливостей чоловіків і жінок у суспільній свідомості: нормативно-правова база. Гендерна рівність та гендерна дискримінація: визначення основних понять. Гендерно-обумовлене насильство як вияв гендерної нерівності та порушення прав людини: сутність, ознаки, види. Мережа соціальних служб для жінок. Технології соціальної роботи з жінками, що постраждали від насильства. Соціальна робота з чоловіками-кривдниками: можливості корекційного впливу. Діяльність кризових центрів для чоловіків. Проблема організації соціальної допомоги чоловікам. Положення чоловіків і жінок на ринку праці. Роль і місце жінки та чоловіка у системі управління. Гендерна дискримінація та мобінг на робочому місці. Жінки та чоловіки як суб'єкти гендерної взаємодії в організації.

Соціальні аспекти формування гендерної культури молоді в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів. Мета та зміст гендерного виховання. Поняття «гендерної чутливості» та «гендерної толерантності». Гендерний аспект родинного виховання. Гендерна просвіта дітей та молоді. Гендерно-орієнтована робота з батьками. Інформаційно-просвітницька робота як провідний напрямок формування гендерної культури молоді. Форми та методи інформаційно-просвітницької роботи з гендерної проблематики (гендерний інтерактивний театр,

гендерний форум, робота тренінгових груп, соціальна вулична робота). Діяльність вітчизняних гендерних освітніх та ресурсних центрів.

ОК «СОЦІАЛЬНА РОБОТА З СІМ'ЄЮ»

Сім'я як соціальний інститут суспільства. Важливість сім'ї в житті людини. Визначення понять «шлюб» та «сім'я». Сім'я як система. Сімейні підсистеми. Історичні форми існування шлюбу та сім'ї. Сімейні кордони (межі). Сімейні правила. Життєвий цикл сім'ї. Функції сім'ї. Поняття «роль», «рольові взаємодії в сім'ї». Класифікація та сутність сімейних ролей. Типи сімейних стосунків та позиції спілкування. Причини та ознаки назрівання рольових конфліктів. Варіанти розв'язання рольових конфліктів. Особливості соціалізації дитини в сім'ї. Взаємозв'язок стилів виховання і особливостей становлення особистості дитини. Класифікація типів сім'ї. Сучасні зміни в державі та їх вплив на функціонування родин. Загальні проблеми сучасних сімей.

Міжнародні та вітчизняні орієнтири соціальної роботи з сім'ями. Міжнародні стандарти соціальної роботи із вразливими сім'ями з дітьми. Нормативно-правові засади забезпечення прав дітей та підтримки сімей з дітьми. Структури та організації, які займаються соціальною роботою з сім'єю. Сімейно-орієнтований підхід. Цінності сімейно-орієнтованого підходу. Забезпечення найкращих інтересів дитини. Потреби дитини. Права дитини та права батьків. Батьківська компетентність. Основні характеристики здорової сім'ї. Ознаки сімей, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Технологія ведення випадку й оцінка потреб дитини та її сім'ї. Характеристика технології ведення випадку: поняття, мета, механізми, принципи. Алгоритм технології ведення випадку. Ролі фахівців у веденні випадку. Повідомлення як дієвий інструмент раннього виявлення вразливих сімей. Структура та зміст особової справи отримувача соціальних послуг. Визначення складності випадку (простий, середньої складності, складний, екстрений). Критерії та ознаки для визначення складності випадку. Модель оцінки потреб дитини та її сім'ї. Діагностичний інструментарій фахівця соціальної роботи. Екстрений випадок: оцінка безпеки дитини. Розробка плану соціального супроводу сім'ї. Результати роботи з випадком. Закриття випадку. Типові помилки соціального працівника під час роботи з сім'єю.

Професійна компетентність соціальних працівників щодо підтримки сімей з дітьми. Професійна компетентність фахівця. Завдання і обов'язки соціальних працівників/фахівця із соціальної роботи. Професійні функції (діагностична, прогностична, організаційна, комунікативна, посередницька, попереджувально-профілактична, охоронно-захисна, функція допомоги і підтримки, медико-гігієнічна, аналітико-оцінювальна). Особистісні переконання фахівців. Етичні принципи та норми діяльності. Особистісні якості та система цінностей. Основні правила безпеки фахівця. Шляхи підвищення професійної компетентності. Профілактика синдрому професійного вигорання.

Соціальний супровід прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу. Соціально-економічні причини сирітства. Історичні етапи становлення опіки над дітьми-сиротами в Україні та зарубіжних країнах. Встановлення статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування. Сімейні форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Підбір

кандидатів у прийомні батьки, попередня робота з кандидатами. Створення прийомної сім'ї, дитячого будинку сімейного типу. Оцінка потреб дитини та прийомної сім'ї, дитячого будинку сімейного типу. Складання плану соціального супроводу. Реалізація соціального супроводу. Періодична оцінка результатів соціального супроводу. Пріоритетність вибору сімейних форм влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Соціальна робота з людьми, які зазнали насильства в сім'ї. Сутність феномену насильства в сім'ї. Чинники виникнення насильства у сім'ї та жорсткого поводження з дітьми. Види та наслідки насильства в сім'ї та щодо дітей. Групи індикаторів насильства щодо дітей. Шляхи виявлення індикаторів насильства. Методи діагностики насильства над дитиною: візуальні, психологічні, медичні, соціологічні, педагогічні. Особливості застосування різних методів. Нормативно-правове забезпечення попередження насильства в сім'ї та жорсткого поводження з дітьми. Міжвідомчий підхід до профілактики насильства в сім'ї та щодо дітей, робота мультидисциплінарних команд. Зміст та форми профілактики насильства в сім'ї та жорсткого поводження з дітьми. Зміст та форми соціальної роботи з дитиною, яка постраждала від насильства, та її сім'єю.

Особливості соціальної роботи з сім'ями, що пережили втрату. Стресова ситуація в сім'ї. Види втрат за Р. Паже. Причини втрат. Особливості соціальної роботи з дорослими членами сім'ї щодо подолання втрати. Особливості соціальної роботи з дітьми, що пережили втрату. Ознаки та симптоми посттравматичного стресового розладу у дітей. Форми та методи роботи з сім'єю, яка стала неблагополучною внаслідок втрати. Основні ризики щодо роботи з сім'ями, які пережили втрату.

Соціальна підтримка дітей, які перебувають у конфлікті із законом, та їх сімей. Поняття та сутність конфлікту із законом. Основні фактори ризику потрапляння дитини у конфлікт із законом. Особливості проведення оцінки потреб дітей, які перебувають у конфлікті із законом, та їх сімей. Особливості планування роботи з дітьми, які перебувають у конфлікті із законом, та їх сім'ями. Форми соціальної роботи з дітьми, які перебувають у конфлікті із законом, та їх сім'ями.

Соціальна профілактика сімейного неблагополуччя. Профілактична робота: види, форми та методи. Загальні профілактичні заходи. Заходи спеціального призначення. Основні завдання профілактичного втручання. Побудова профілактичної діяльності з орієнтацією на причини проблеми. Сутність категорії «відмова від дитини». Типові проблеми, труднощі жінок та сімей, які мають ризик відмови від дитини. Соціальні виплати, передбачені для жінок у зв'язку з вагітністю, пологами та народженням дитини. Особливості виявлення жінок, які мають намір відмовитися від дитини. Форми і методи соціальної роботи з жінками та сім'ями, які мають ризик відмови від дитини.

Використання ресурсів громади у соціальній роботі із вразливими сім'ями. Підходи до розуміння громади. Ознаки громади. Створення громади, дружньої до дитини. Роль закладів освіти в розвитку громади. Зміст поняття «активізація громади». Правила успішної активізації громади. Етапи активізації громади на підтримку вразливих сімей з дітьми. Напрями, форми та методи роботи для активізації громади на підтримку вразливих сімей з дітьми. Організація взаємодії з партнерами у громаді. Інструменти міжвідомчої взаємодії.

ОК «АНІМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА»

Теоретичні засади організації анімаційної діяльності. Співвідношення понять «відпочинок», «дозвілля», «рекреація», «туризм», «анімація» та їхнє значення для розвитку суспільства. Основні види та функції анімаційної діяльності. Фактори, що впливають на вибір розваг. Характеристика принципів анімаційної діяльності.

Історія розвитку дозвілля та анімаційної діяльності. Відпочинок і свята у первісному суспільстві. Анімаційні форми дозвілля Стародавньої Греції. Дозвіллява культура Стародавнього Риму. Анімаційні форми дозвілля Середньовіччя та епохи Ренесансу. Масові свята та видовища в країнах світу.

Інфраструктура анімації. Організація культурно-пізнавального відпочинку клієнтів. Специфіка діяльності спортивно-рекреаційних закладів. Організація анімації у видовищних закладах. Анімаційна діяльність розважальних закладів. Анімаційна діяльність в клубах. Організація анімації в літніх таборах відпочинку. Класифікація підприємств індустрії дозвілля та розваг: закордонний підхід.

Соціально-психологічні особливості споживачів анімаційних послуг. Поняття про клієнтські потреби та мотиви. Вплив мотивації на вибір анімаційних послуг. Категорії споживачів анімаційних послуг. Соціально-демографічні особливості споживачів анімаційних послуг (вікові, статеві, національні, професійні та ін.). Типи клієнтів за ставленням до проведення дозвілля. Психологічні типи клієнтів. Інтелектуально-пізнавальний потенціал особистості клієнта як фактор впливу на планування анімаційної діяльності. Дія неусвідомлених регуляторів поведінки у ході вибору клієнтами анімаційних послуг.

Технологія створення анімаційних програм. Види анімаційних послуг, як складові елементи анімаційних програм. Технологічний процес розробки анімаційних програм. Основні етапи технологічного процесу розробки анімаційної програми. Робота над удосконаленням анімаційної програми. Реклама анімаційних програм. Основні вимоги та методи створення до анімаційних програм.

Організація анімаційних шоу. Шоу: поняття та ознаки. Мета шоу-програм. Різновиди анімаційних шоу. Поняття театралізації в анімаційних сценічних шоу. Способи театралізації анімаційних програм. Характеристика та форми анімаційних шоу. Різновиди сцени під час розроблення шоу-програм. Сучасні звукові й цифрові технології забезпечення анімаційних програм.

Свято як основа комплексної анімації. Свято: поняття, сутність, історія виникнення. Психологічні особливості впливу свята на людину. Різновиди свят: побутові (сімейні), релігійні, державні, календарні, свята казкових героїв і окремих професій, офіційні і неофіційні свята, сільські та міські свята, постійні та разові свята. Характерні риси святкової анімації. Особливості підготовки святкових анімаційних програм. Казка як основа дитячих святкових анімаційних заходів. Специфіка організації сімейних свят.

Організація анімаційної діяльності з різними категоріями населення. Аналіз потреб дітей стосовно організації змістовного дозвілля. Диференційований підхід до організації анімаційної діяльності дітей. Види, форми, методи організації дозвілля для дітей. Розробка анімаційних програм для дітей. Специфіка анімаційної діяльності з підлітками та молоддю. Особливості участі молоді в грі.

Зміст програм з формування здорового способу життя в контексті анімаційної діяльності. Анімаційні програми для людей середнього віку. Досвід організації дозвілля людей похилого віку в зарубіжних країнах. Значення дозвілля в життєдіяльності людей похилого віку. Принципи організації дозвілля для людей похилого віку. Характеристика анімаційних програм для людей похилого віку. Методика залучення людей похилого віку до анімаційної діяльності. Роль національних традицій в організації змістовного дозвілля людей похилого віку.

Менеджмент анімаційної діяльності. Анімаційний менеджмент: поняття, сутність, завдання. Функції анімаційного менеджменту (планування, організація, мотивація, аналіз та контроль). Забезпечення ефективності анімаційної діяльності. Функціональна схема управління анімаційною службою.

Персонал служби анімації. Характеристика персоналу анімаційних служб. Працеграмма професії аніматора. Набуття професійних якостей аніматора. Особистісні якості аніматора. Поняття вербальної анімації. Способи впливу на аудиторію за допомогою мови. Імпровізація як найвища форма анімації. Ораторське мистецтво в анімації. Підготовка аніматорів-розмовників: комплекс вправ для дихання; гімнастика для мімічних м'язів обличчя, артикуляційна гімнастика; комплекс вправ для досягнення м'язової свободи, зняття скутості.

ОК «РЕКЛАМНО-ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»

Історичний експурс у розвиток рекламно-інформаційних технологій. Послідовність інформаційних революцій: винайдення мови, писемності, друкарського станка. Вплив релігійної пропаганди Середньовіччя на сприйняття інформації суспільством. Виникнення торгівельного знаку, торгівельної марки, як прототипів сьогоденного бренду. Нові жанри подання інформації, поява друкованих рекламних засобів. Символізація на початкових етапах розвитку культури. Образотворча реклама епохи Відродження. Поява книги, одного з основних інструментів РІТ. Створення у 1530 р. у Венеції інформаційного бюро – певна передумова створення рекламної агенції. Засновник друкованої реклами в Європі – лікар Т. Ренодно. 60-і рр. XVII ст. в Англії – створення першої агенції. Впровадження створення перших рекламних та PR-агенцій. Постаті А. Лі, Е. Бернайз, Б. Бартон, Д. Огілві та їх діяльність на шляху розвитку рекламно-інформаційних технологій. Піонери галузі РІТ, які вплинули на її розвиток (А. Осборн, Р. Рівз, А. Кендалл, Д. Грюніг, Т. Хант, С. Блек).

Рекламно-інформаційні технології як напрям діяльності в соціальній роботі. Місце та роль рекламно-інформаційних технологій в соціальній роботі. Можливість використання рекламно-інформаційних технологій в роботі соціального педагога. Роль сегментації цільових груп для ефективності впровадження рекламно-інформаційних технологій. Особливості інформаційного забезпечення соціальних служб України.

Соціальна реклама – важливий елемент політичної, економічної та морально-психологічної стабільності суспільства. Соціальна реклама як основний інструмент використання рекламно-інформаційних технологій у соціальній роботі. Поняття соціальної реклами її функції та класифікації. Законодавча база щодо питання соціальної реклами в Україні. Особливості виникнення і розвитку соціальної реклами. Особливості соціальної реклами у

порівнянні з комерційною рекламою. Класифікація соціальної реклами. Місце і роль соціальної реклами в діяльності третього сектора (некомерційних і громадських організацій).

Технологія розробки, розміщення та поширення соціальної реклами. Традиційні та інноваційні форми інформування клієнтів фахівцями соціальної сфери. Види та форми рекламно-інформаційних матеріалів. Загальні рекомендації щодо підготовки рекламно-інформаційних матеріалів. Канали розповсюдження рекламно-інформаційних матеріалів. Психологічні аспекти впливу соціальної реклами. Когнітивні та емоційні аспекти сприйняття людиною соціальної реклами (психологічні прийоми, що доцільно використовувати при її створенні). Способи маніпулювання в соціальній рекламі. Психологія кольору в соціальній рекламі. Технологія розробки рекламного повідомлення. Ефективні способи розміщення та поширення соціальної реклами.

Основи соціальної рекламно-інформаційної кампанії. Рекламно-інформаційна кампанія соціального спрямування. Особливості, основні завдання та характеристики рекламно-інформаційної кампанії соціального спрямування. Етапи організації соціальної рекламної-інформаційної кампанії: підготовчий; розробка стратегії і тактики рекламно-інформаційної кампанії; проведення рекламно-інформаційної кампанії.

Місце рекламно-інформаційних технологій в комунікаційному середовищі. Оцінка ефективності соціальної рекламно-інформаційної кампанії (тестування рекламних повідомлень, медіапланування, пост-моніторинг). Медіапланування як ефективна технологія розрахунку при розповсюдженні реклами. Засоби масової інформації, їх місце в промоції соціальної роботи. Співпраця із ЗМІ як складова частина рекламно-інформаційної діяльності соціального педагога. Види PR-заходів в соціальній роботі. Основи public relations, як основної технології комунікаційної діяльності.

Класифікація рекламних практик. Реклама як продукт: основні технології розробки соціальної реклами. Технологія розробки колажу - основного жанру друкованої реклами. Структура рекламного аудіоролика і особливості його розробки. Усна реклама та її особливості. Використання соціокультурних чинників у продукуванні реклами. Посмодерністські підходи до рекламних практик. Аналіз соціальної відеореклами за матрицею А.Бергера. Правила формування ефективного рекламного продукту різних типів.

Етика та правове регулювання рекламної діяльності. Правові аспекти відносин у сфері інформації. Відмінність інформаційно-правових норм від норм інших галузей права. Основні завдання інформаційного права. Особливість інформаційних правовідносин. Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Сучасні напрями рекламно-інформаційного тренду. Рекламний маркетинг і рекламні стратегії. Поняття «геніальна творча ідея» в соціальній рекламі. Ієрархія найефективніших емоційних мотивів в соціальній рекламі. Структура рекламної концепції. Створення статичної та динамічної інфографіки в соціальній рекламі. Веб-сайт як інструмент рекламної діяльності. Рекламний проект у соціальній сфері: етапи підготовки та особливості реалізації.

Організація рекламних агентств. Соціальна сфера як потенційний рекламодавець. Стандарти у соціальній рекламі. Класифікація рекламних агентств та їх організаційна структура. Рекламний процес і рекламні агентства як його учасники. Рекламні агенції та їх роль в організації рекламної діяльності. Рекламні агенції та їх функції. Критерії вибору рекламної агенції. Типи рекламних агенцій. Структура рекламної агенції та функції її підрозділів.

ОК «ПРАКТИКУМ З ОРГАНІЗАЦІЇ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ РОБОТИ»

Теоретичні основи розвитку волонтерської діяльності. Сутність волонтерства та волонтерського руху (поняття, мета, цілі, функції.) Принципи волонтерської діяльності. Ресурси волонтерства. Класифікація волонтерських груп. Сфери діяльності волонтерів. Нормативно-правове забезпечення функціонування волонтерського руху. Характеристика основних груп добровільних помічників. Вимоги до особистісних якостей волонтера. Особливості мотивації потенційних волонтерів. Етичні засади волонтерської діяльності.

Генеza волонтерського руху у вітчизняній та зарубіжній практиці. Становлення та розвиток міжнародного волонтерського руху. Досвід США та Європи в організації волонтерської роботи. Особливості функціонування Європейської Волонтерської Служби (Європейський волонтеріат). Сучасні міжнародні програми волонтерського руху. Історичні передумови розвитку волонтерського руху в Україні. Сучасні тенденції волонтерського руху в Україні: проблеми й перспективи. Українська Волонтерська Служба. Характеристика громадського центру “Волонтер”, регіональних волонтерських програм. Всеукраїнська асоціація молодіжного співробітництва “Альтернатива-В”.

Забезпечення діяльності волонтерських груп. Умови забезпечення діяльності волонтерських груп. Створення волонтерської програми. Аналіз ресурсів, необхідних для забезпечення волонтерської діяльності. Складання переліку вимог до волонтера. Розробка структури обліку часу роботи волонтерів. Розробка угоди про співпрацю між волонтером та організацією. Планування кампанії із залучення волонтерів. Відбір волонтерів до діяльності. Критерії відбору волонтерів (за Л. Є. Нікітіним). Методи відбору. Методика проведення волонтерського інтерв'ю. Підготовка волонтерів до роботи. Організація роботи “Школи волонтерів”. Концептуальні ідеї освіти “рівний-рівному”. Методика проведення психотерапевтичних тренінгів з метою зміцнення згуртованості волонтерської команди, подолання в групі міжособистісних конфліктів. Інтерактивні методи професійного навчання волонтерів. Консультування волонтерів або волонтерської пари. Організаційні форми професійного навчання волонтерів. Програми менторства.

Супровід діяльності волонтерів та її оцінка. Менторська підтримка волонтерів. Супервізія роботи волонтерів: завдання супервізії, методи супервізії, принципи супервізії, функції супервізора. Інтервізія: алгоритм проведення інтервізії, принципи інтервізії. Форми визнання праці волонтерів. Моніторинг та оцінка волонтерської діяльності. Функції координаторів волонтерських груп. Підготовка координаторів діяльності волонтерських груп. Особливості проведення соціально-просвітницького тренінгу.

Діяльність волонтерів в умовах вуличного соціального простору. Сутність вуличної соціальної роботи. Форми вуличної соціальної роботи. Стратегія

організації вуличної соціальної роботи волонтерських мобільних груп. Техніка безпеки при роботі в умовах вуличного соціального простору. Організація вуличної соціальної роботи з дітьми. Особливості роботи з дітьми різних вікових категорій. Загальна характеристика гри. Поняття вуличної ігровості. Методичні рекомендації щодо використання ігрових технік. Проведення тематичних акцій та заходів з дітьми.

Організація волонтерської роботи з окремими категоріями населення. Волонтерська робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування. Волонтерська допомога сім'ям, що опинилися у складних життєвих обставинах. Волонтерська допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій (ВПО, військовослужбовці). Взаємодія волонтерів з особами, що мають особливості психофізичного розвитку. Специфіка волонтерської роботи з людьми похилого віку. Волонтерська служба у закладі загальної середньої освіти. Специфіка волонтерської діяльності у закладі вищої освіти. Робота волонтерів з різними категоріями клієнтів у службі "Телефон довіри"

ОК «ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ ТА РУХИ»

Місце і роль громадських об'єднань в політичній системі сучасної демократичної держави. Громадянське суспільство та право на об'єднання громадян. Історія розвитку громадянської діяльності. Теорії участі громадян в управлінні суспільством. Організаційні форми, функції та засоби впливу груп інтересів. Класичні групи інтересів в Україні. Громадяни та піддані. Основні підходи до визначення громадянського суспільства. Основні індикатори та умови життєздатності громадянського суспільства. Політико-правові інститути громадянського суспільства: вибори, референдуми, суди присяжних, добровільні правоохоронні служби, органи місцевого самоврядування. Вплив громадян та їх об'єднань на прийняття політичних рішень. Загрози громадянському суспільству з боку держави, політичних партій, окремих громадян. Громадянське суспільство як сфера компромісу приватних і колективних інтересів.

Теорія громадянського суспільства у світовій політичній думці. Класифікація громадянських об'єднань. Нормативно-правове забезпечення діяльності громадянських об'єднань. Законодавчо-нормативна база діяльності дитячих та молодіжних громадянських організацій. Ідеї Античності про громадянськість та свободу. Цінності громадянського суспільства в працях мислителів. Середньовіччя та епохи Відродження. Громадянське суспільство у політичних ідеологіях світу: лібералізм, соціал-демократія, комунікативні теорії тощо. Громадський ідеал М. Драгоманова. І. Франко про самоорганізацію громад. Б. Кістяківський: правова держава та громадянське суспільство.

Виховний потенціал засновників світового дитячого громадського руху. Історія створення скаутського методу виховання. Мета, основні ознаки і принципи скаутизму: скаутський закон; символіка та атрибути (символ скаутизму, скаутський знак, салют, форма). «Пласт» - дитяча організація скаутів України. Присяга і закон пластунів. Структура та самоврядування в «Пласті». Символіка та атрибути організації. Пластові проби та вмілості. Форми роботи та засоби виховання в «Пласті». Здійснювані заходи. Патрон скаутського руху Св. Юрій Переможець. Зародження юнацьких об'єднань у XVI-XIX ст. Формування громадських структур дитячо-молодіжного руху наприкінці XIX – на початку XX ст.: дитячо-молодіжні

організації на західноукраїнських землях; дитячі та молодіжні організації в Наддніпрянській і Східній Україні; студентські товариства. Становлення і масовий розвиток громадських структур українського молодіжного руху (кінець XIX – середина 20-х років XX ст. в Радянській Україні; кінець 30-х років XX ст. в Західній Україні). Комсомольсько-піонерський період (середина 20-х – середина 80-х років XX ст.). Відродження і розвиток дитячого і молодіжного рухів на якісно новій основі (середина 80-х років XX ст. – початок XXI ст.).

Сучасний дитячий рух та дитячі організації України. Громадська організація як форма об'єднання. Дитячі та молодіжні організації в соціально-педагогічному просторі. Дитячі організації за інтересами. Основні напрямки та функції діяльності дитячих організацій: педагогічна, соціально-правова, психологічна, культурно-дозвіллева. Координаційні центри дитячого руху (СКУМО, УНКМО, УСМО, НРМОУ, УМФ). Типологія дитячих організацій за статусом і основними показниками діяльності: організації військово-патріотичного, туристичного, спортивного спрямування; екологічні дитячі організації тощо. Всеукраїнське учнівське творче об'єднання «КРОКС». Громадська організація школи «Шкільна учнівська республіка». Осередки дитячих організацій, що працюють на основі козацьких виховних традицій. Методика організації «Козацької республіки» в школі».

Молодіжний рух та об'єднання молоді в Україні. Характеристика сучасного організованого молодіжного руху в Україні. Становлення сучасного студентського руху. Сучасні студентські організації. Причини виникнення та типологія молодіжних організацій «політичної» спрямованості. Основні напрями та форми діяльності організацій «Молодий рух», «Українська соціал-демократична молодь», «Союз молоді регіонів України», «Народно-демократична ліга молоді», Соціалістичний конгрес молоді, Ліберальне молодіжне об'єднання, ЛКСМУ та ін. Молодіжні фахові об'єднання та організації за інтересами. Діяльність УМАКО «Сузір'я», Молодіжної морської ліги, Асоціації КВН України, «Україна XXI» та ін. Екологічні організації молоді (УМЕЛ, «Молодь – надія України», «Зелена енергетика майбутнього»): програмні орієнтири та їх практичне втілення. Молодіжні релігійні організації: Комітет Української Католицької Молоді, «Українська молодь Христові», «Спілка православної молоді України в ім'я преподобного Нестора Літописця». Залучення молоді до найактивнішої участі у християнському житті, проведення благодійної діяльності. Становлення сучасного студентського руху: «Українська студентська спілка». «Асоціація правозахисних організаторів студентів України». «Всеукраїнська рада студентів». «Українська асоціація студентського самоврядування». «Студентська республіка».

Діяльність фахівця із соціальної роботи в дитячих та молодіжних громадських організаціях. Сприяння соціально-педагогічній діяльності громадської організації. Сприяння формуванню колективу організації. Допомога керівництву організації у розробленні та реалізації програм і проектів. Особливості соціально-педагогічної роботи в дитячих та молодіжних організаціях. Функції фахівця із соціальної роботи в дитячо-молодіжній організаціях: діагностична, прогностична, посередницька, корекційно-реабілітаційна, охоронно-захисна, запобіжно-профілактична, евристична. Професійна підготовка фахівця із соціальної роботи: знання та вміння необхідні для роботи з дитячими та молодіжними організаціями.

Інституалізація жіночих організацій як суб'єктів суспільного життя. Історичні аспекти виникнення жіночого руху в світі. Основні етапи організаційного становлення та оформлення жіночого руху в Україні. Організації феміністичної орієнтації. Відомі українські громадські діячі, історія та сучасність (мультимедійна презентація). Традиційні жіночі організації («Союз Українок», Жіноча громада» та ін.) Соціально-орієнтовані жіночі організації («Організація солдатських матерів України», «Всеукраїнська спілка організацій багатодітних», «La Strada-Україна» та ін.). Організації ділових жінок (Київська федерація ділових жінок «Либідь» та ін.).

Профспілки та їх об'єднання. Право на об'єднання у профспілки. Система профспілок. Статутна діяльність, легалізація та реєстрація профспілок. Права та обов'язки профспілок, їх об'єднань. Мета, завдання та функції Федерації профспілок України. Засновники національної конфедерації профспілок України (Всеукраїнська професійна спілка працівників позабюджетних організацій; Українська міжгалузева республіканська профспілка «Праця»; Всеукраїнська федерація професійних спілок «Наше право» та ін.). Взаємодія профспілок і держави у вирішенні колективних трудових спорів.

ОК «СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ПЕНІТЕНЦІАРНИХ УСТАНОВАХ»

Загальні засади соціальної роботи в пенітенціарній системі. Предмет, основні категорії пенітенціарної соціальної роботи, міждисциплінарний зв'язок. Принципи, завдання та функції пенітенціарної соціальної роботи в установах виконання покарань (УВП). Пенітенціарна соціальна робота: предмет, основні категорії, міждисциплінарний зв'язок. Основні принципи, завдання та функції пенітенціарної соціальної роботи в установах виконання покарань. Ефективна ресоціалізація як мета пенітенціарної соціальної роботи. Структура кримінально-виконавчої служби (пенітенціарної системи) в Україні. Кримінальна субкультура в Україні: роль та особливості кримінального сленгу, злочинний жаргон (мова арго); значення кримінальних татуювань; особливості кримінальної ієрархії в місцях позбавлення волі. Роль обізнаності фахівців соціальної роботи в особливостях кримінальної субкультури, які реалізують соціальну роботу в УВП. Теоретичні засади пенітенціарної соціальної роботи. Психологічними концепціями покарання: концепція відплати І. Канта і Ч. Бредлі; концепція покарання як страхання чи попередження (І. Бентам і Ч. Беккарія); концепція покарання як виправлення чи перевиховання. Загальна характеристика Закону України «Про пробацію»: поняття, мета, завдання та принципи пробації; особливості національної моделі пробації, види пробації; правовий статус суб'єктів пробації.

Історія соціальної роботи у виправних закладах. Соціальна робота в пенітенціарній системі зарубіжних країн. Особливості соціальної роботи в пенітенціарній системі Швейцарії. Специфіка соціальної роботи в тюрмах Фінляндії. Діяльність соціальних служб в пенітенціарних закладах Великобританії. Міжнародні стандарти соціальної роботи із засудженими в пенітенціарних установах. Соціальна робота в пенітенціарній системі США. Соціальна робота у в'язницях Німеччини. Діяльність соціальних служб в пенітенціарних установах Великобританії. Генеза системи виконання покарань, у тому числі щодо неповнолітніх, в Україні. Історія розвитку та сьогодення служби пробації в зарубіжних країнах (США, Англія, Велика Британія, Королівство Швеції). Історія становлення пенітенціарної соціальної роботи. Становлення засад соціальної роботи у вітчизняній пенітенціарній системі: основні етапи. Характеристика до пенітенціарного, або карального, етапу. Перші місця ув'язнення для неповнолітніх правопорушників. Характеристика пенітенціарного, або філантропічного, етапу. Характеристика виправно-трудового етапу. Радянська виховно-трудова колонія. Характеристика реформаторського етапу. Виховна колонія на сучасному етапі розвитку пенітенціарної системи в Україні.

Теоретичні основи та нормативно-правове забезпечення соціальної роботи як професійної діяльності співробітників виправних установ. Особливості професійної діяльності соціального працівника в установах виконання покарання. Теоретичні моделі професійної діяльності соціального працівника в установах виконання покарання. Кваліфікаційна характеристика спеціаліста з соціальної роботи в установах виконання покарання. Взаємодія спеціалістів з соціальної роботи з різними службами виправної установи. Опікунська рада як координатор соціальної роботи в УВП. Правові і організаційні основи соціальної роботи із засудженими. Етичні стандарти роботи соціального працівника в пенітенціарних установах. Професійно-етичні основи соціальної роботи в пенітенціарних установах. Загальна характеристика вимог міжнародних стандартів і рекомендацій поводження із особами, засудженими до кримінальних покарань, не пов'язаних із позбавленням волі: міжнародні стандарти поводження із засудженими, як норми, принципи і рекомендації в галузі виконання покарань і діяльності органів та установ виконання покарань; міжнародні стандарти щодо правових санкцій, альтернативних тюремному ув'язненню, викладені у міжнародних документах: Мінімальні стандартні правила ООН стосовно заходів, не пов'язаних із тюремним ув'язненням (Токійські правила); Європейські правила щодо громадських санкцій та заходів, оголошені рекомендацією № К.(92)16 Кабінету міністрів, Ради Європи; Стандарти пробації, закріплені у Рекомендації № СМ/(2010)1 Комітету Міністрів Ради Європи про Правила Ради Європи про пробацію.

Пенітенціарна психологія та педагогіка. Пенітенціарна психологія: предмет і завдання. Наукові методи дослідження психологічних властивостей засуджених. Психічні стани та наміри засуджених. Психологічна характеристика засуджених, які відбувають покарання. Формування типології особистостей, які перебувають у місцях позбавлення волі. Мета виправного впливу на засуджених. Мотиви злочину, злочинні дії та наслідки: психологічний аспект. Пенітенціарна педагогіка як галузь спеціальної педагогіки. Педагогічний процес як форма впливу на засуджених. Роль пенітенціарної педагогіки у місцях позбавлення волі. Закономірності педагогічного процесу у пенітенціарних установах.

Основні напрями та технологія соціальної роботи з засудженими. Зміст соціальної роботи в пенітенціарних установах. Діагностика соціальних проблем засуджених. Методи соціальної роботи з засудженими. Соціальна робота із засудженими в карантині. Соціальний працівник виправної установи як консультант. Роль соціальної роботи із ув'язненими на етапі слідчого ізолятору. Оцінка правопорушника, її основні принципи, фактори та інструменти криміногенного ризику (скорочена та повна форма оцінки ризиків, структура форми оцінки та техніка її заповнення). Групи підтримки в місцях позбавлення волі. Правові підстави та порядок здійснення волонтерської діяльності у пробації: напрями волонтерської діяльності, пов'язаної з пробацією, організація діяльності волонтерів пробації; права, обов'язки волонтерів пробації, організація волонтерської діяльності, пов'язаної з пробацією; права та обов'язки засуджених, до роботи з якими залучаються волонтери пробації. Техніки консультування засуджених. Мотиваційне інтерв'ювання. Консультування з фокусом на рішенні. «Мапа сили» (power map).

Засуджені як об'єкти та клієнти соціальної роботи. Особливості соціальної роботи з різними категоріями засуджених. Соціальна характеристика основних категорій засуджених, що потребують соціальної допомоги та підтримки. Специфіка соціальної роботи з неповнолітніми засудженими. Характеристика засуджених, що страждають алкогольною та наркотичною залежністю, та соціальна робота з ними. Особливості соціальної роботи з жінками, а також жінками, які мають дітей до 3-х років. Соціальна робота із засудженими пенсійного віку, інвалідами і престарілими. Соціальна робота із засудженими, що піддаються різним формам утиску. Соціальна робота із особами, засудженими до довічного ув'язнення. Алгоритм роботи з неповнолітніми, що скоїли злочин. Досвід закордонних країн в організації роботи з неповнолітніми та молодими особами, що відбувають покарання в місцях позбавлення волі. Виховна робота з умовно засудженими неповнолітніми.

Ресоціалізація та соціальна адаптація засуджених, що звільняються з місць позбавлення волі. Засади здійснення підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження або позбавлення волі на певний строк, у тому числі неповнолітніх. Мета, завдання та принципи підготовки засуджених

до звільнення. Актуальні потреби та проблеми засуджених, які готуються до звільнення з місць позбавлення волі, у тому числі неповнолітніх. Побудова ефективної комунікації із засудженими. Основні завдання та зміст діяльності органів та установ, які беруть участь у підготовці засуджених до звільнення (установи виконання покарань; органи праці та соціального захисту населення; Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді). Взаємодія між працівниками установ виконання покарань і суб'єктами соціального патронажу у здійсненні підготовки засуджених до звільнення. Особливості реалізації корекційних програм у ході підготовки неповнолітніх та молодих засуджених до звільнення.

Здійснення заходів психокорекції щодо підлітків на юнаків у межах діяльності пенітенціарних установ: загальні принципи організації програм корекції; мішені корекційної роботи; загальна мета та завдання корекційної роботи; кількість учасників, часова та просторова організація корекційної роботи; укладання контракту із засудженими про участь у корекційній роботі; форми роботи; елементи групової динаміки; техніки та процедура роботи; оцінка змін та психодіагностика як елемент корекційної роботи.

Пенітенціарна пробація. Пробація в Україні. Особливості супроводу суб'єктів пробації у всіх видах пробації. Порядок складення досудової доповіді. Підготовка та зміст досудової доповіді. Особливості підготовки досудової доповіді щодо неповнолітніх. Пробаційні програми для роботи з неповнолітніми та повнолітніми суб'єктами пробації: «Попередження вживання психоактивних речовин», «Подолання агресивної поведінки», «Зміна прокримінального мислення», «Формування життєвих навичок».

ОК «ФАНДРАЙЗИНГ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»

Вступ до фандрайзингу. Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу. Визначення фандрайзингу. Принципи фандрайзингу. Завдання фандрайзингу. Напрямки діяльності фандрайзингу. Суб'єкти та об'єкти фандрайзингу. Донори та способи взаємодії з ними. Класифікація донорів. Мотиви донорства. Вибір потенційних донорів. Основний цикл роботи з донорами. Участь волонтерів у фандрайзинговій діяльності. Правила успішного та причини невдалого фандрайзингу. Дослідження переліку мотивацій донорства Роберта Хартсука та його практичне використання для України.

Історичні тенденції та закономірності розвитку благодійності і фандрайзингу в Україні та країнах світу. Досвід та перспективи розвитку фандрайзингу. Історія розвитку фандрайзингу в Україні. Досвід фандрайзингових організацій у закордонних країнах. Використання PR-технологій. Перспективи розвитку фандрайзингу в Україні. Використання нових інструментів фандрайзингу.

Соціальне проектування та інноваційна діяльність. Поняття, сутність та передумови соціального проектування. Технологічні процеси в соціальному проектуванні. Класифікація соціальних проектів. Життєвий цикл проекту. Соціальне проектування та соціальні інновації. Умови спонукання соціальної організації до інноваційної діяльності.

Теоретико-прикладні аспекти фандрайзингової діяльності.

Фандрайзингова діяльність та форми її підтримки. Нормативно-правові основи фандрайзингу. Фандрайзинг як основа розвитку некомерційних та громадських організацій. Види ресурсів, необхідних для розвитку фандрайзингової діяльності. Додаткові джерела фінансування фандрайзингової діяльності. Можливі форми підтримки. Благодійні організації. Філантропія. Меценатство. Спонсорство. Інструменти фандрайзингу.

Фонди та гранти. Визначення фонду. Види фондів в Україні. Зарубіжні фонди. Вибір фонду. Сутність поняття «грант» відповідно до чинного законодавства України. Класифікація грантів. Грантодавчі установи. Пошук гранту. Інтернет-ресурси, інститути, наукові центри як інформаційні джерела на пошук грантів.

Модель планування фандрайзингу. Планування фандрайзингової діяльності. Концепція проекту. Визначення проблем і потреб. Визначення цільової групи проекту. Визначення шляхів розв'язання проблеми. Мета та завдання проекту. Визначення методів та етапів досягнення мети та завдань проекту, очікуваних результатів. Вибір показників роботи ресурсів проекту. Логічна схема проекту, план проекту та інструменти його оцінки. Логічна схема проекту. Часові рамки проекту. План реалізації. Інструменти оцінки проектів (SMART, NAOMIE).

Стратегічне планування в фандрайзинговій діяльності. Вибір стратегії та звернення. Вироблення стратегії фандрайзингу. Пошук джерел коштів, їх визначення, визначення їх потенціалу. Вивчення можливостей підтримки власної ідеї. Спонсорський пакет. Звернення. Типи заявок (заявка-запит, повна заявка та її структура). Супровідна документація: автобіографія, резюме, супровідний та рекомендаційний листи тощо.

Бюджет та результат діяльності фандрайзингу. Фінансовий супровід фандрайзингової діяльності. Складання бюджету проекту. Види звітності. Результат фандрайзингової компанії. Подяка. Види подяки. Заходи направлені на подяку донору. Розвиток проекту після закінчення фінансування. Моніторинг та оцінювання.

Технологічні аспекти сучасного фандрайзингу. Основні методики роботи фандрайзера. Менеджмент орієнтований на результат. Корпоративний фандрайзинг. Методики фінансової діяльності з державними установами та місцевим самоврядуванням. Приватні пожертви. Методика роботи з бізнес структурами. Можливості застосування ІТ-технологій та роль PR-технологій в фандрайзинговій діяльності. Краудфандінг як інструмент розвитку соціального капіталу в цифровому суспільстві. Фінансування екологічних проектів шляхом краудфандінгу: правові аспекти та практика застосування: практичний посібник.

Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Технології фандрайзингової діяльності в соціальному підприємстві. Соціальне підприємництво: підходи до його визначення. Візія, Місія, філософія – головні умови інноваційності соціального підприємництва. Поняття соціального підприємництва та завдання, які можна вирішити за допомогою соціального підприємництва. Можливості для розвитку соціального підприємництва в Україні. Можливості залучення ресурсів для старту та розвитку соціальних підприємств. Успішні закордонні приклади соціального підприємництва. Податкові та інші пільги для соціальних підприємств, створених на базі благодійних, громадських та релігійних організацій. Опис характеристик соціальних підприємств в Україні.

ОК «МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГУ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»

Теоретичні основи тренінгу. Поняття «тренінг». Мета та завдання тренінгу. Особливості тренінгової форми навчання. Можливості тренінгу в подоланні особистісних проблем, досягненні навчальних цілей, вдосконаленні управління освітнім процесом, вирішенні соціальних проблем. Відмінності тренінгу від традиційних форм навчання. Використання тренінгу в роботі фахівця із соціальної сфери.

Історичні передумови виникнення тренінгу. Характеристика основних етапів становлення та використання тренінгу як форми роботи. Основні напрями психологічної науки, що поклали початок груповій роботі. Співвідношення понять «групове соціально-психологічне навчання» і «групова психотерапія». Виникнення перших тренінгових груп в процесі дослідження групової динаміки (К. Левін). Основні підходи в психології та педагогіці щодо групової роботи. Переваги групової форми роботи.

Особливості використання різних видів тренінгів у роботі фахівця соціальної сфери. Основні класифікації тренінгів (тренінг особистісного росту, комунікативності, асертивності, переговорів, підготовки персоналу; навчальний, організаційний тренінг, відеотренінг тощо). Характеристика основних видів тренінгів.

Професійні та особистісні якості тренера. Професійні якості спеціаліста, який проводить тренінг. Основні вимоги до ведучого тренінгу. Ролі та функції тренера. Професійна підготовка тренера. Види тренерської компетентності. Самопрезентація тренера. Спільне проведення тренінгу (ко-тренерство). Основні помилки тренера при підготовці програми, написанні сценаріїв, театралізації. Етичні проблеми тренера під час організації тренінгу.

Специфіка конструювання і підготовки тренінгу. Структура програми тренінгу. Загальні принципи створення тренінгових програм: самостійне, з використанням готових технік, комбіноване. Правила, за якими потрібно вибирати програму у конкретному випадку. Планування тренінгової програми. Особливості підбору вправ. Форми організації тренінгових занять. Часова структура тренінгу. Складання переліку необхідних для проведення тренінгу ресурсів. Необхідність використання технічних засобів: аудіо, відео, фото (у яких випадках). Конспект тренінгу. Організація простору. Особливості тренінгів для тренерів.

Технологія проведення тренінгу. Основні етапи проведення тренінгових занять, правила організації та проведення кожного етапу. Особливості проведення процедури знайомства. Дестабілізація стереотипних уявлень про себе членів групи. Створення атмосфери довіри. Робота з очікуваннями. Робота з примусово створеними групами. Ритуали в групі (вітання, прощання, аплодисменти та ін.). Паузи відпочинку. Ресурсні вправи (енерджайзери, експрес-розминки, «криголами»). Використання притч, анекдотів, афоризмів у тренерській роботі.

Основні тренінгові методи. Використання пасивних методів в тренінгу: лекція, інформаційне повідомлення, сторітеллінг. Групова дискусія як метод організації спілкування учасників групи. Види дискусії (біографічні, тематичні, професійні, інтерперсональні та ін.). Правила проведення «мозкового штурму». Характеристика різних видів ігор, які застосовують у тренінгу. Принципи створення ігор для тренінгу. Метод «рівний – рівному». Метод гронування: етапи.

Відеоперегляд: від пасивності учасників, до активності та інтерактивності. Методика роботи з відеоматеріалом. Метод «Акваріум». Суть методу кейс-стаді. Види кейс-стаді: текстові кейси, мальовані кейси, відеокейси, фото-кейси. Принципи розробки кейсів. Методика роботи із кейсом. Арт-методи та методи візуалізації в тренінгу.

Методика організації групової взаємодії. Склад тренінгових груп: якісний і кількісний аспекти. Вимоги до учасників: важливість процедури відбору. Гетерогенність і гомогенність групи тренінгу. Ролеві позиції в групі тренінгу. Соціальна і ігрова роль. Розширення ролевого репертуару як одне із завдань тренінгу. Стадії розвитку тренінгової групи (початкова стадія – псевдогуртованість; перехідна стадія – конфлікт (чи криза); робоча стадія; стадія завершення – сепарації). Техніка роботи з «важкими» учасниками. Фактори стресових ситуацій та методики виходу із них у ході тренінгу. Основні принципи та групові норми в тренінгу. Варіанти санкцій за недотримання групових норм.

Моделювання тренінгових програм. Визначення мети та завдань тренінгу. Змістовне наповнення тренінгу та підбір методів. Підготовка презентацій та матеріалів учасників тренінгу. Реалізація тренінгових програм. Орієнтовна тематика тренінгів: «Попередження конфліктів та основи безконфліктної взаємодії», «Роль вербальних та невербальних засобів у спілкуванні», «Формування навичок здорового способу життя», «Розвиток лідерського потенціалу», «Тайм-менеджмент як складова профілактики емоційного вигорання» та ін.

Після-тренінговий супровід та оцінка ефективності тренінгового заняття. Мета оцінювання ефективності тренінгового заняття. Принципи надання ефективного зворотного зв'язку тренером. Звіт тренера. Аналіз очікувань та зворотного зв'язку учасників. Деролінг, шерінг і дебрифінг. Заклучні анкети. Приріст знань і вдосконалення умінь як ефекти тренінгу. Зміст та форми після-тренінгового супроводу.

ОК «ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

Загальнотеоретичні положення та правові засади права соціального забезпечення. Поняття та предмет права соціального забезпечення. Метод правового регулювання соціальнозабезпечувальних відносин та його ознаки. Функції права соціального забезпечення. Система права соціального забезпечення. Поняття і значення принципів права соціального забезпечення. Класифікація принципів. Зміст і конкретизація загальних (галузових) принципів права соціального забезпечення. Зміст і конкретизація принципів окремих інститутів права соціального. Джерела права соціального забезпечення: поняття, зміст, види. Поняття форм права соціального забезпечення та їх класифікація. Міжнародно-правові акти як джерела та форма права соціального забезпечення. Національні нормативно-правові акти як форма права соціального забезпечення. Локальні нормативні правові акти як форма права соціального забезпечення. Судова практика як джерело права соціального забезпечення. Колізії в праві соціального забезпечення. Суб'єкти соціальної політики України. Повноваження Міністерства соціальної політики України та його органів у сфері соціального забезпечення. Основні функції Пенсійного фонду України та його регіональних органів. Фонди соціального страхування та їхні органи.

Організаційно-правові форми та правовідносини у системі соціального забезпечення. Поняття і загальна характеристика організаційно-правових форм соціального забезпечення. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Державне соціальне забезпечення. Недержавне соціальне забезпечення. Поняття, основні ознаки, види правовідносин у сфері соціального забезпечення. Норми права і їх роль у виникненні та розвитку правовідносин у сфері соціального забезпечення. Юридичні факти в праві соціального забезпечення. Суб'єкти правовідносин у сфері соціального забезпечення. Об'єкти правовідносин у сфері соціального забезпечення. Зміст соціально-забезпечувальних правовідносин. Матеріальні правовідносини у сфері соціального забезпечення. Соціально-фінансові страхові правовідносини у сфері соціального забезпечення. Процедурні правовідносини у сфері соціального забезпечення.

Загальні поняття та правове регулювання загальнообов'язкового державного соціального страхування у системі соціального забезпечення. Юридичні факти непрацездатності в праві соціального забезпечення. Страховий і трудовий стаж та вислуга років як юридичні факти в праві соціального забезпечення. Складні життєві обставини як юридичні факти в праві соціального забезпечення. Строки у праві соціального забезпечення. Єдиний соціальний внесок: поняття, розмір та порядок сплати для всіх офіційно працевлаштованих осіб. Право громадян на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням. Принципи, суб'єкти та об'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням. Порядок надання матеріального забезпечення та соціальних послуг. Завдання і принципи страхування від нещасного випадку і гарантії забезпечення прав застрахованим особам. Суб'єкти та об'єкти страхування від нещасного випадку та професійного захворювання. Страховий ризик і страховий випадок у загальнообов'язковому державному соціальному страхуванні від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Нещасний випадок на виробництві: поняття та порядок розслідування. Професійне захворювання: поняття і порядок встановлення зв'язку із виробництвом. Види та порядок призначення виплат потерпілому.

Правове регулювання загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Право громадян на матеріальне забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття. Принципи, суб'єкти та об'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Особи, які підлягають страхуванню на випадок безробіття. Право на матеріальне забезпечення на випадок безробіття та соціальні послуги. Види і порядок надання матеріального забезпечення та соціальних послуг.

Правове регулювання загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та особливості пенсійного забезпечення. Поняття та структура системи пенсійного забезпечення. Поняття, ознаки та види пенсій. Відмінності пенсії від інших виплат. Умови призначення пенсій за віком, по інвалідності та у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі. Особливості пенсійного забезпечення окремих категрій осіб. Пенсійні виплати за рахунок коштів

накопичувальної системи пенсійного страхування. Недержавне пенсійне забезпечення. Особливості пенсійного забезпечення окремих категорій осіб.

Правове регулювання соціальних допомог, послуг та пільг. Поняття та види допомоги. Державна допомога сім'ям із дітьми. Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами. Одноразова допомога при народженні дитини. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям. Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам. Допомога по тимчасовій непрацездатності. Допомога по безробіттю. Допомога особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам. Поняття та ознаки соціальних пільг. Класифікація соціальних пільг. Поняття та принципи соціальних послуг. Форми та види соціальних послуг. Поняття соціального обслуговування та органи, які здійснюють соціальне обслуговування. Організація діяльності з надання соціальних послуг. Реабілітація, освіта та забезпечення зайнятості інвалідів. Протезно-ортопедична допомога й забезпечення інвалідів транспортними засобами. Соціальне обслуговування вдома та в стаціонарних установах. Соціальне обслуговування дітей. Види й правила оплати їх соціального обслуговування в різних установах для дітей. Поняття прийомної сім'ї та порядок її матеріального забезпечення. Порядок оплати соціального обслуговування. Громадяни, яким надається безкоштовне обслуговування.

Практичні завдання до атестаційного екзамену

Практичне завдання 1. До соціальної служби звернулася жінка з двома малолітніми дітьми, яка стала жертвою домашнього насильства. Жінка не має власного житла, постійної роботи та фінансової підтримки. Вона побоюється звертатися до поліції через можливі погрози з боку чоловіка.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Визначте соціальні, правові та психологічні аспекти цієї ситуації.
2. Які першочергові заходи необхідно вжити для забезпечення безпеки жінки та дітей?
3. Розробіть план міжвідомчої співпраці для допомоги постраждалій.
4. Які ресурси громади можуть бути залучені для вирішення цієї проблеми?
5. Як соціальний працівник може налагодити довірливі стосунки з клієнткою та мотивувати її до активних дій?

Практичне завдання 2. 17-річний хлопець, випускник інтернату, залишився без житла, засобів для існування та підтримки родичів. Він не має документів і не може працевлаштуватися.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Визначте основні ризики для соціальної адаптації юнака.
2. Розробіть алгоритм дій соціального працівника для допомоги в оформленні документів та працевлаштуванні.
3. Які організації можуть бути залучені для забезпечення підтримки випускника?
4. Запропонуйте механізм співпраці соціального працівника з місцевою громадою.

- Як забезпечити мотивацію випускника до інтеграції у суспільство?

Практичне завдання 3. Чоловік, який відбув 10-річний термін ув'язнення, звернувся до соціальної служби з проханням допомогти йому адаптуватися до життя на волі. Він не має житла, роботи та підтримки з боку родичів.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Оцініть основні проблеми ресоціалізації клієнта.
2. Які соціальні механізми можуть сприяти інтеграції клієнта у суспільство?
3. Розробіть план індивідуальної соціальної підтримки.
4. Які організації та партнери можуть бути залучені до реабілітації колишнього засудженого?
5. Як мотивувати клієнта до соціальної адаптації та самостійності?

Практичне завдання 4. Родина з двома дітьми була змушена покинути свій дім через воєнні дії. Вони переїхали у нове місто, де не мають житла, роботи та соціальних контактів.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Визначте першочергові соціальні потреби родини.
2. Які ресурси громади можуть бути використані для їхньої адаптації?
3. Розробіть план міжвідомчої взаємодії для забезпечення підтримки родини.
4. Які соціальні програми можуть бути використані для інтеграції переселенців?
5. Як можна забезпечити родині можливості для соціальної активності?

Практичне завдання 5. До соціальної служби звернулася жінка, яка має порушення опорно-рухового апарату. Вона скаржиться на відсутність доступних громадських місць та відмову в прийомі на роботу.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Визначте правові аспекти забезпечення соціальних прав осіб з інвалідністю.
2. Які соціальні механізми можуть сприяти інтеграції клієнтки в суспільство?
3. Розробіть план співпраці з державними структурами для вирішення проблеми.
4. Які ініціативи можна запропонувати для розвитку безбар'єрного середовища у громаді?
5. Як мотивувати роботодавців до працевлаштування осіб з інвалідністю?

Практичне завдання 6. Родина з трьох осіб (мати, батько, дитина 8 років) була змушена покинути дім через воєнні дії. У новому місті вони не мають знайомих, житла, постійного доходу.

Завдання до аналізу ситуації:

1. Які першочергові потреби цієї родини?
2. Які організації можуть допомогти?
3. Як соціальний працівник може налагодити співпрацю з державними структурами та громадськими організаціями для підтримки переселенців?
4. Запропонуйте план соціальної адаптації родини.
5. Як можна мотивувати родину до активної інтеграції у громаду?

Практичне завдання 7. Багато громадян вашого міста не обізнані щодо своїх прав у сфері соціального забезпечення. Ви як соціальний працівник маєте розробити інформаційну кампанію для підвищення рівня обізнаності населення.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Які основні питання слід включити до інформаційної кампанії?
2. Які методи поширення інформації будуть найбільш ефективними?
3. Які партнерські організації можуть сприяти проведенню кампанії?
4. Як оцінити ефективність кампанії?
5. Які правові документи та нормативні акти можуть бути використані в кампанії?

Практичне завдання 8. До соціальної служби звернувся молодий чоловік із порушенням зору. Він має вищу освіту, але стикається з дискримінацією під час пошуку роботи та обмеженим доступом до соціальних активностей у громаді.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Визначте основні проблеми соціальної інтеграції клієнта.
2. Які заходи можна реалізувати для полегшення його працевлаштування?
3. Як соціальний працівник може сприяти налагодженню партнерства з роботодавцями?
4. Які громадські ініціативи можуть бути корисними для інтеграції клієнта?
5. Як оцінити ефективність заходів щодо соціальної інтеграції?

Практичне завдання 9. Місцева громадська організація ініціює благодійну акцію для збору коштів та ресурсів на підтримку соціально незахищених родин. Необхідно розробити стратегію фандрайзингової кампанії.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Які інструменти та методи фандрайзингу можуть бути ефективними у цій ситуації?
2. Як залучити громадськість та потенційних донорів до кампанії?
3. Які ресурси громади/міста можуть бути використані для організації кампанії?
4. Як забезпечити прозорість та ефективність збору і розподілу коштів?
5. Як оцінити результати фандрайзингової кампанії?

Практичне завдання 10. У загальноосвітній школі соціальний працівник планує реалізувати просвітницький тренінг для учнів 9-11 класів щодо формування гендерної культури та протидії дискримінації.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Визначте ключові питання, які необхідно висвітлити у програмі тренінгу.
2. Розробіть загальну структуру тренінгового заняття (методи, вправи, очікувані результати).
3. Які організації та фахівці можуть стати партнерами у реалізації заходу?
4. Які підходи та методи комунікації доцільно використовувати для роботи з підлітками?
5. Як оцінити ефективність тренінгової програми?

Практичне завдання 11. До Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) звернувся чоловік, який понад 5 років живе на вулиці. Він втратив документи, не має джерел доходу, а його здоров'я значно погіршилося. Чоловік виявляє бажання змінити ситуацію та знайти роботу.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Які першочергові кроки потрібно зробити для допомоги клієнту?
2. Як соціальний працівник може допомогти у відновленні документів?
3. Які служби та організації можуть надати підтримку?
4. Як мотивувати клієнта до тривалої соціальної адаптації?
5. Які заходи необхідно реалізувати для забезпечення соціального захисту таких осіб на рівні міста/громади?

Практичне завдання 12. До центру соціальної адаптації звернувся 35-річний чоловік, який щойно звільнився з місць позбавлення волі після 8-річного ув'язнення. Він не має постійного місця проживання, роботи, родичі відмовилися від підтримки. У чоловіка відсутні документи, що ускладнює можливість оформлення соціальної допомоги та працевлаштування. Він відчуває соціальну ізоляцію, невпевненість у майбутньому та побоюється повторної криміналізації.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Які основні соціальні проблеми виникають у людей після звільнення з місць позбавлення волі?
2. Які першочергові кроки має здійснити соціальний працівник для підтримки клієнта?
3. Які державні програми та громадські організації можуть надати допомогу у даній ситуації?
4. Як можна сприяти ресоціалізації клієнта через залучення до програм професійної підготовки або тимчасового працевлаштування?
5. Які методи психологічної підтримки та роботи з мотивацією можуть бути ефективними для зменшення ризику рецидиву?
6. Які заходи необхідно реалізувати для забезпечення соціальної безпеки громади при інтеграції колишніх засуджених?

Практичне завдання 13. До соціального працівника звернувся 20-річний хлопець, який проходить курс лікування від наркотичної залежності. Він висловлює страх перед поверненням у соціум через стигматизацію, відсутність підтримки від родичів та труднощі з пошуком роботи.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Які основні труднощі реабілітації молоді з наркотичною залежністю?
2. Як соціальний працівник може сприяти соціальній адаптації клієнта?
3. Які профілактичні заходи можна реалізувати для зменшення рівня рецидиву?
4. Які громадські організації можуть сприяти ефективному супроводу таких клієнтів?

5. Як соціальний працівник може мотивувати клієнта до активного життя у громаді?

Практичне завдання 14. До соціальної служби звернулася 19-річна дівчина, яка нещодавно народила дитину. Вона не має підтримки від родини, житла, роботи та достатніх коштів. Вона відчуває страх перед майбутнім і сумнівається, що зможе забезпечити свою дитину.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Які першочергові потреби молодій матері необхідно задовольнити?
2. Які методи соціальної підтримки можуть бути використані у даній ситуації?
3. Як соціальний працівник може налагодити співпрацю з благодійними організаціями та державними службами?
4. Які можливості працевлаштування або професійного навчання можна запропонувати клієнтці?
5. Як соціальний працівник може допомогти молодій матері адаптуватися до нових життєвих обставин?

Практичне завдання 15. До соціальної служби звернулася група випускників інтернатного закладу (18-19 років). Вони скаржаться на відсутність житла, труднощі з пошуком роботи, психологічну ізоляцію та відсутність підтримки від суспільства.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Які основні виклики виникають у дітей-сиріт після виходу з інтернату?
2. Які методи соціальної роботи можна використати для їхньої адаптації?
3. Як забезпечити їхню інтеграцію в суспільство?
4. Які програми соціального супроводу можна розробити для цієї групи молоді?
5. Як соціальний працівник може мотивувати випускників до самостійного життя та особистісного розвитку?

Практичне завдання 16. До соціального працівника звернулася ромська родина, яка має п'ятеро дітей. Вони скаржаться на відмову у реєстрації місця проживання, труднощі з отриманням медичної допомоги та відсутність соціальних виплат. Вони заявляють, що їхня етнічна приналежність є причиною дискримінації.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Які правові механізми можна використати для захисту цієї сім'ї?
2. Які організації можуть допомогти у вирішенні цієї проблеми?
3. Як забезпечити інтеграцію ромської громади у місцеве суспільство?
4. Які державні програми існують для підтримки національних меншин в Україні?
5. Які методи соціальної роботи можна застосовувати для зменшення рівня соціальної напруги?

Практичне завдання 17. До Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) звернувся 72-річний чоловік, який після смерті дружини залишився без догляду та соціальної підтримки. Його діти живуть за кордоном і не підтримують контакт. У нього є хронічні захворювання, труднощі з самообслуговуванням, він відчуває самотність і соціальну ізоляцію.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Як соціальний працівник може оцінити потреби клієнта?
2. Які державні та громадські програми підтримки можуть бути запропоновані літній людині?
3. Як організувати систему соціального догляду для чоловіка?

4. Як соціальний працівник може сприяти включенню клієнта у соціальне життя громади?
5. Які підходи можуть бути використані для надання психологічної підтримки людині похилого віку?

Практичне завдання 18. До соціальної служби надійшла інформація про сім'ю, у якій двоє малолітніх дітей перебувають у неналежних умовах. Батьки не виконують своїх обов'язків, не доглядають за дітьми, які часто голодні, не відвідують школу. Існує ризик вилучення дітей з сім'ї.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Які першочергові кроки має здійснити соціальний працівник для оцінки ситуації?
2. Які інструменти соціальної роботи можна використати для збереження сім'ї?
3. Як залучити батьків до змін у вихованні дітей?
4. Які організації можуть бути залучені до процесу підтримки сім'ї?
5. Як оцінити ефективність реалізованих заходів?

Практичне завдання 19. До соціальної служби звернулася мати-одиначка, яка виховує 5-річного сина з ДЦП. Жінка скаржиться на відсутність фінансової підтримки, неможливість працювати через догляд за дитиною, складнощі з доступом до реабілітаційних послуг. Вона також зазначає, що відчуває емоційне вигорання та соціальну ізоляцію.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Які першочергові потреби матері та дитини необхідно визначити?
2. Які державні програми та пільги можуть бути використані для підтримки сім'ї?
3. Як соціальний працівник може сприяти включенню дитини у соціальне середовище?
4. Які методи психосоціальної підтримки можна застосувати для матері?
5. Як організувати міжвідомчу співпрацю для підтримки сім'ї?

Практичне завдання 20. До соціальної служби звернулася 37-річна жінка, яка нещодавно втратила чоловіка. Вона залишилася без фінансової підтримки, має двох малолітніх дітей, не працює та не знає, як забезпечити родину. Жінка переживає депресивний стан та емоційне вигорання.

Запитання до аналізу ситуації:

1. Які першочергові заходи необхідні для підтримки жінки?
2. Як соціальний працівник може допомогти у вирішенні фінансових та соціальних проблем родини?
3. Які психологічні методи можна використати для підтримки клієнтки?
4. Як можна залучити громадські організації та благодійні фонди для допомоги сім'ї?
5. Як соціальний працівник може мотивувати клієнтку до активного пошуку можливостей для стабілізації життя?

3. Критерії оцінювання

3.1. Оцінювання атестаційного екзамену

Атестаційний екзамен з соціальної роботи проводиться у комбінованій формі, яка включає тестову частину та виконання комплексного практичного завдання. Процедура проведення атестаційного екзамену детально викладена у Додатку 1 до цієї програми.

Здобувач вищої освіти перед початком тестування отримує екзаменаційний білет, що містить комплексне практичне завдання.

Тестова частина проводиться в електронному форматі за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Завдання тестів включають зміст 17 освітніх компонентів та містять 50 запитань з різних типів:

- 30 питань із вибором однієї правильної відповіді (1 бал кожне).
- 10 питань із вибором кількох правильних відповідей (2 бали кожне).
- 10 питань на відповідність понять і визначень (4 бали кожне).

Оцінювання тестових завдань здійснюється автоматично. Максимальна кількість балів за тестову частину становить 65 балів.

Комплексне практичне завдання передбачає аналіз комплексного ситуаційного кейсу та його вирішення. Після завершення тестування здобувач вищої освіти усно презентує результати аналізу перед екзаменаційною комісією. Оцінювання практичного завдання здійснюється відповідно до визначених критеріїв. Максимальна кількість балів за практичне завдання становить 35 балів.

Підсумкова оцінка складається із суми балів за тестову частину (60 балів) та практичне завдання (40 балів). Максимальна загальна оцінка – 100 балів. Отриманий рейтинг здобувача переводиться в оцінку відповідно шкали ECTS (див. табл. 1).

Відповідність підсумкових рейтингових оцінок у балах за шкалою ECTS

Сума балів	шкала ECTS
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX
1-34	F

3.1.1. Критерії, показники оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів ВО та шкала нарахування рейтингових балів за тестові завдання (максимум - 60 балів)

Критерії оцінювання

Кількість правильних відповідей	Сума рейтингового балу	Кількість правильних відповідей	Сума рейтингового балу
1	1	21	21
2	2	22	22
3	3	23	23
4	4	24	24
5	5	25	25
6	6	26	27
7	7	27	29
8	8	28	31
9	9	29	33
10	10	30	35
11	11	31	37
12	12	32	39
13	13	33	41
14	14	34	43
15	15	35	45
16	16	36	49
17	17	37	53
18	18	38	57
19	19	39	61
20	20	40	65

3.1.2. Критерії оцінювання комплексного практичного завдання (максимум 35 балів)

Критерії оцінювання

Критерій	Опис критерію	Максимальна кількість балів
Аналіз соціальної проблеми	Визначення сутності проблеми, її основних причин та наслідків, оцінка соціального контексту, впливу на клієнта/групу/громаду.	10 балів
Розробка плану дій та ефективних рішень	Визначення реалістичних шляхів вирішення проблеми, врахування ресурсів клієнта та громади, вибір відповідних методів та технологій соціальної роботи.	10 балів
Дотримання юридичних та етичних стандартів	Коректне застосування законодавчих норм, етичних принципів та стандартів соціальної роботи, врахування прав клієнта.	5 балів
Використання ресурсів громади	Визначення потенційних ресурсів громади, організацій, установ та партнерів, які можуть бути залучені для допомоги клієнту.	5 балів
Аргументованість	Логічність викладення думок, глибина	5 балів

Критерій	Опис критерію	Максимальна кількість балів
Відповіді та комунікативні навички	аргументації, здатність відповідати на уточнюючі запитання, грамотність мови, професійна термінологія.	

Розподіл оцінок за рівнем виконання

Рівень виконання	Оцінка за кожен критерій	Опис рівня виконання
Високий рівень (9-10 балів/5 балів)	9-10/5	Повністю розкрито зміст критерію, відповідь містить глибокий аналіз, аргументовані висновки, конкретні пропозиції та професійний підхід.
Достатній рівень (7-8 балів/4 бали)	7-8/4	Відповідь загалом правильна, але містить незначні недоліки в аналізі або аргументації, можливе недостатнє обґрунтування рішень.
Середній рівень (5-6 балів/3-2 бали)	5-6/3-2	Відповідь містить загальні положення без глибокого аналізу, недостатньо аргументовані висновки або частково неправильний підхід до вирішення завдання.
Низький рівень (0-4 бали/0-1 бал)	0-4/0-1	Відсутність чіткого розуміння проблеми, помилки у висновках, неповний аналіз або поверхневі відповіді без аргументації.

4. Список рекомендованої літератури

ОК «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

1. Актуальні питання соціології і соціальної роботи та професійної підготовки фахівців: Монографія / За загальною редакцією І. В. Козубовської, Ф. Ф. Шандора. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2016. 312 с.
2. Борисова Ю. В. Посібник до вивчення дисципліни «Теорія соціальної роботи». Д.: РВВ ДНУ, 2015. 24 с.
3. Все про соціальну роботу : навч. енциклопед. словник-довідник / за наук. ред. В. М. Пічі ; [уклад.: Н. М. Гайдук, Л. Є. Клос, О. Я. Бік, В. М. Піча]. 3-тє вид., перероб. та допов. Львів : Новий Світ2000, 2020. 618 с.
4. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. Умань, 2016. 58 с.
5. Вступ до спеціальності : методичні рекомендації / [автор-упорядник Зозуляк-Случик Роксоляна Василівна]. Івано-Франківськ : НАІР, 2022. 145 с.
6. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Звереві. 2-ге вид. Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. 536 с.
7. Євдокимова В. Міжкультурна комунікація у соціальній роботі : навчально-методичний посібник. К.: Вид-во Університет «Україна», 2018. 191 с.
8. Історія соціальної роботи : навчальний посібник / [уклад.: О. О. Кравченко, О. О. Матрос]. Умань : РВЦ «Візаві», 2017. 117 с.
9. Карпенко О. Г., Романова Н. Ф. Теорія та практика соціальної роботи : навчальний посібник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с.
10. Павленко В. П. Вступ до спеціальності «Соціальна робота»: Конспект лекцій. Суми: Сумський державний університет, 2017. 84 с.
11. Семігіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с. / веб-сайт. URL: https://www.researchgate.net/profile/Tetyana_Semigina3/publication/342003632_Sucasna_socialna_robota/links/5eddf6ae299bf1d20bd86768/Sucasna-socialna-robota.pdf
12. Тюптя Л. Т., Іванова І. Б. Соціальна робота: теорія і практика: Навч. посіб. 2-ге вид. перероб. і доп. К.: Знання, 2018. 574 с.

ОК «ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

1. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи : навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2004. 174 с.
2. Вступ до спеціальності «соціальна робота» / за ред. Т.В. Семігіної, І.І. Миговича. К.: «Академвидав», 2005. 304 с.
3. Історія соціальної роботи : навчальний посібник / [уклад.: О. О. Кравченко, О. О. Матрос]. Умань : РВЦ «Візаві», 2017. 117 с.
4. Історія соціальної роботи / уклад. О. О. Кравченко, О. О. Матрос. Умань : ФОП Жовтий О., 2016. 69 с.
5. Історія соціальної роботи : навч.-метод. посіб. для студ. спец. «Соціальна робота» / В. В. Тихолоз ; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, Навч.-наук. ін-т пед. освіти, соц. роботи і мистецтва, Каф. соц. роботи і соц. педагогіки. – Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2014. 407 с.

6. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / упор.: С. Я. Марченко, М. С. Кратінов, Л. Ц. Ваховський та ін. Луганськ : Альма-матер, 2005. 408 с.
7. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): підручник. К.: Каравела, 2011. 368 с.
8. Теорія і методи соціальної роботи: /за ред.. Т.В. Семигіної, І.І. Миговича. К.: Академвидав, 2005. 328 с.
9. Соціальна робота (теорія і практика): підручник. К.: Каравела, 2009. 368 с.
10. Фурман А., Підгурська М. Історія соціальної роботи /А.В. Фурман, М.В. Підгурська. Тернопіль : ТНЕУ. 2018. 174 с.
11. Вступ до соціальної роботи: навчальний посібник / за ред.. Т.В. Семигіної, І.І. Миговича. К.: «Академвидав», 2005. 303 с.
12. Соціальна робота в Україні: перші кроки / За ред. В. І. Полтавця. К.: КМ Академія, 2000. 182 с.
13. Соціальна робота: В 3-х ч. Ч. 1. Основи соціальної роботи / За ред. Т. Семигіної, І. Григи. К.: Києво-Могилянська академія, 2004. 224 с.
14. Соціальна робота: Короткий енциклопедичний словник. К.: УДЦССМ, 2002.
15. Соціальна робота (теорія і практика): підручник.К.: Каравела, 2009. 368 с.
16. Соціальна робота в Україні: Навч. посібник / За ред. І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. К.: Науковий світ, 2003.
17. Соціальна робота в Україні: перші кроки / За ред. В. І. Полтавця. К.: КМ Академія, 2000.
18. Теорії і методи соціальної роботи: підручник / За ред.. Т.В. Семигіної, І.І. Миговича. К.: «Академвидав», 2005. 327 с.
19. Пейн М.Сучасна теорія соціальної роботи: Пер. з англ. К., 2000. 456с.

ОК «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА»

1. Бориченко, К. В. Соціальний захист сімей з дітьми за законодавством України [Текст] : монографія. Одеса : Фенікс, 2015. 302 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/3095/Borichenko_mo%2B%D0%BF%D1%80_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Гончарова С. Ю., Отенко І. П. Соціальна політика. Навч. посібник. Х.: Вид-во ХДЕУ, 2013. 200 с.
3. Гупало О. Г. Порівняльний аналіз моделей соціальної політики держави [Електронний ресурс]. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2015. Вип. 25.4. С. 211–218. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnlту_2015_25
4. Драган О. І., Цимбалюк Л. Г. Соціальна політика: Конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050501, 8.03050501 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» денної форми навчання. К.: НУХТ, 2012. 116 с.
5. Дубич К. В. Вступ до соціальної допомоги: навчальний посібник / К. В. Дубич. К., 2015. 419 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/l_1726_85411216.pdf
6. Економіка праці : навчальний посібник [електронний ресурс] / за заг. ред. Г. В. Назарової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с. URL:

https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/Nazarova.-Ekonomika-pratsi_2019.pdf

7. Єщенко, П. С. Україні – зміну моделі соціального захисту населення. *Економіка України*, 2017. № 1. С. 3–17. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAG E_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/EkUk_2017_1_2.pdf

8. Історія та теорія соціальної політики України: Навч. посібн. / А.О. Ярошенко, Т. В. Семигіна, Н.В. Сухицька. За ред. А.О. Ярошенко. К., НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 289 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/22665/Istoriia%20Ta%20Teoriia%20Sotsialnoi%20Polityky%20Ukrainy.pdf?sequence=1>

9. Кайда, О. П. Інноваційні підходи до формування інструментарію реалізації соціальної політики держави [Текст]. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 23. С. 85–88. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2016/21.pdf

10. Ніколаєць К.М. Соціальна політика в Україні (у 90-х роках ХХ ст.) : монографія. Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2016. 296 с. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjExMzA=/986e4d974f11d5a58bc62dc82eb664af.pdf>

11. Попова А.С. Ключові аспекти політики інтеграції різних категорій мігрантів у Швеції. *Актуальні дослідження в соціальній сфері : матеріали восьмої міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* (м. Одеса, 17 листопада 2017 р.) / гол. ред. В. В. Корнєшук. Одеса. ФОП Бондаренко М. О., 2016. 289 с. С. 149-151.

12. Попова А. С. Особливості соціального захисту мігрантів у контексті діяльності соціальних працівників: досвід Швеції. *Соціально-економічні та гуманітарні аспекти світових інноваційних трансформацій: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції* (26–28 квітня 2017 р., Київ–Суми). Суми, 2017. Т. 2. 224 с. С. 191 – 194.

13. Попова А.С. Недержавна інституційна підтримка мігрантів в Україні у контексті здійснення соціальної роботи. *International scientific-practical conference Forming of modern educational environment: benefits, risks, implementation mechanisms: Conference Proceedings*, September 29, 2017. Tbilicy: Baltija Publishing. 196 p. P. 55 – 58.

14. Право соціального забезпечення в Україні [Текст] : підручник / за ред. О. М. Ярошенка. – 4-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2015. 458 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/Pravo-sots.-zab.Yaroshenko1.pdf

15. Соціальна економіка [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Г. В. Назарова, С. Ю. Гончарова, Ю. В. Сотнікова, Н. В. Аграмакова. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 285 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/22019/1/2018%20-%20%D0%9D%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%2C%20%D0%93%D0%BE%D0%BD%D1%87%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%2C%20%D0%A1%D0%BE%D1%82%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%82%D0%B0%20%D1%96%D0%BD.pdf>

16. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. 352 с. URL: <https://nung.edu.ua/sites/default/files/2021-01/%D0%9C%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%BC%D0%BE%D0%BD%20%D0%92%D0%86%20%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%96%20%D0%B3%D1%83%D0%BC%D0%B0%D0%B>

[D%D1%96%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf](https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Sotsial-na-polityka.pdf)

17. Соціальна політика : навч. посіб. / Л. Д. Климаська, В.С. Савка, Н. М. Хома [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. 2-ге вид. випр. і доповн. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 318 с. URL: <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Sotsial-na-polityka.pdf>

18. Соціальна політика в Україні: Монографія / О.В. Макарова ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. К., 2015. 244 с. URL: https://www.idss.org.ua/monografii/2015_Makarova.pdf

19. Соціальна політика: навчальний посібник / за заг. ред. В. П. Пічі, Я. Б. Турчин. 2-е видання. Львів : Новий Світ 2000, 2018. 318 с.

20. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. проф. І.Д.Звереві. – 2-ге видання. – Київ, Сімферополь: Універсум, 2013. 536 с.

21. Карпенко О.Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О.Г.Карпенко. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. 248 с.

22. Кривоконь Н.І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні. Навчальний посібник Чернігів: Чернігівський державний технологічний університет, 2012. 320 с.

23. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: Монографія. Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. К., 2015. 244 с.

24. Положення про Міністерство соціальної політики України від 17 червня 2015 р. № 423 / Офіційний сайт Міністерства соціальної політики. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/423-2015-%D0%BF/page2>

25. Загальна декларація прав людини на сервері верховної ради України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015

26. Конституція України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

27. Міжнародний пакт про цивільні і політичні права. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043

28. Попова А.С. Ключові аспекти політики інтеграції різних категорій мігрантів у Швеції. *Актуальні дослідження в соціальній сфері : матеріали восьмої міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* (м. Одеса, 17 листопада 2017 р.) / гол. ред. В. В. Корнєшук. Одеса. ФОП Бондаренко М. О., 2016. 289 с. С. 149-151. (репозитарій БДПУ)

29. Попова А. С. Особливості соціального захисту мігрантів у контексті діяльності соціальних працівників: досвід Швеції. *Соціально-економічні та гуманітарні аспекти світових інноваційних трансформацій: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції* (26–28 квітня 2017 р., Київ–Суми). Суми, 2017. Т. 2. 224 с. С. 191 – 194. (репозитарій БДПУ)

30. Попова А.С. Недержавна інституційна підтримка мігрантів в Україні у контексті здійснення соціальної роботи. *International scientific-practical conference Forming of modern educational environment: benefits, risks, implementation mechanisms*: Conference Proceedings, September 29, 2017. Tbilisy: Baltija Publishing. 196 p. Р. 55 – 58. (репозитарій БДПУ).

1. Бойко М. Д. Право соціального забезпечення України: навчальний посібник / М. Д. Бойко. 5-е видання. К. : Центр учбової літератури, 2018. 448 с.
2. Лукашевич М. П. Соціальна робота (теорія і практика): підручник для студентів ВНЗ / М.П. Лукашевич, Т.В. Семігіна. 2-е видання. К. : Каравела, 2017. 368 с.
3. Машика, В.Т. Основи правознавства : 9 клас : дидактичні матеріали / В.Т. Машика. Харків : Основа, 2017. 96 с.
4. Право соціального забезпечення : підручник / [О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Ветухова та ін.] ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. Харків : Право, 2019. 376 с.
5. Правові засади запобігання насильства в сім'ї : навчальний посібник / Петков С. В., Івінов І. В., Бабенко О. Е., Делія Ю. В. К. : КНТ, 2020. 224 с.
6. Правознавство : навчальний посібник для студентів педагогічних спеціальностей / за ред. Д. В. Каменського, В. О. Мирошніченка. К. : Центр учбової літератури, 2018. 288 с. Сімейне право України: підручник / за ред. С. Б. Булеци, В. Г. Фазикоша. К. : Знання, 2015. 375 с.
7. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів : навчальний посібник для студентів ЗВО / за ред. С. В. Мітіної. К. : Гельветика, 2021. 436 с.
8. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми: посібник у 2-х ч.: Ч.1: Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К.: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.
9. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми: посібник у 2-х ч.: Ч.2: Ознаки вразливості та специфіка підтримки сім'ї і дитини / за заг. ред. Т. В. Журавель, З. П. Кияниці. К.: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 352 с.
10. Декларація прав дитини. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384
11. Загальна декларація прав людини на сервері верховної ради України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015
12. Конституція України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
13. Міжнародний пакт про цивільні і політичні права. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043
14. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>
15. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>
16. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» : Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2109-14>
17. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1727-15>
18. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
19. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2789-14>

20. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>
21. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні [: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
22. Про охорону дитинства: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>
23. Про охорону дитинства: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>
24. Про соціальні послуги: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/966-15>

ОК «ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

1. Групи самодопомоги (self-help groups). *Психологічна енциклопедія*. URL: <http://enc.com.ua/psixologichna-enciklopediya/grou-dann/107650-grupisamodopomogiselfhelpgroups.Html>
2. Зцілення травм війни: психосоціальний аспект / автор-упор. Т. Артеменко. Черкаси, КНЗ ЧОПОПП Черкаської обласної ради». 2022. 80 с.
3. Капська А.Й. Соціальна робота: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 328 с.
4. Карпенко О. Г., Романова Н.Ф. Теорія та практика соціальної роботи : навчальний посібник / О.Г. Карпенко, Н.Ф. Романова. К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с.
5. Лукашевич М.П., Семігіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): Підручник. К.: Каравела, 2009. 368 с.
6. Методи та технології роботи соціального педагога / Автори-укладачі: С.П. Архипова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник. Навчальний посібник. К.: Видавничий ім. «Слово, 2011. 496 с.
7. Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб. Методичні рекомендації для закладів та установ, що працюють із вразливими групами населення / упоряд. Майорова Н.В. К.: ТОВ «ІДЛ», 2007. 205 с.
8. Семігіна Т. Сучасна соціальна робота (теорія і практика): підручник.–К.: Академія праці, соціальних відносин і туризму. 2020. 275 с.
9. Султанова Н. В. Реабілітаційні технології в системі соціально-педагогічної роботи з особливими дітьми: навчально-методичний посібник. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2020. 102 с.
10. Теорії і методи соціальної роботи: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Т.В. Семігіної, І.І. Миговича. К.: Академвидав, 2005. 328 с.
11. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. Навчальний підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 464 с.
12. Кабаченко Н., Семігіна Т. Сучасні підходи до соціальної роботи з людьми похилого віку. *Соціальна політика і соціальна робота*. 2005. №1.
13. Науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності соціальних проектів / О.О. Яременко, О.Р. Артюх, О.М. Балакірева та ін. К.: ДЦССДМ, Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2002. 124 с.

14. Лукашевич М.П., Мигович І.І. Теорія і методи соціальної роботи: Навч.посіб. К.: МАУП, 2003. 168 с.
15. Соціальна адаптація осіб, звільнених від покарання: проблеми та шляхи їх вирішення. К.: Сфера, 2003.
16. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. /І.Д. Зверева, О.В. Безпалько, С.Я. Харченко та ін.; За заг. ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.
17. Соціальна робота з людьми, які живуть із ВІЛ/СНІДом: Метод.посібн. За ред.. Т.В. Семигіної. К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2006
18. Збірник нормативно–правових актів у сфері захисту прав дітей. К.: РА “Прем’єр Медіа”, 2003. 412 с.

ОК «МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

1. Алексєєнко І. В., Курас А. І., Маргулов А. Х. А. Глобальні проблеми міжнародних відносин та світової політики: безпековий вимір : підруч. ; за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. І. В. Алексєєнко. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 164 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/7032/1/%d0%bc%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82 %d0%90%d0%bb%d1%94%d0%ba%d1%81%d1%94%d1%94%d0%bd%d0%ba%d0%be %d0%bf%d1%96%d0%b4%d1%80%d1%83%d1%87%d0%bd%d0%b8%d0%ba %d0%b1%d0%b5%d0%b7%d0%bf%d0%b5%d0%ba%d0%b0.pdf>
2. Войціховський, А. В. Міжнародне право : підручник / А. В. Войціховський ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 544 с.
3. Іванець Т. М. І-18 Соціологія міжнародних відносин : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 232 с
4. Історія міжнародних відносин : підруч. / І. В. Алексєєнко, А. Х. Маргулов , І. А. Єремєєва , М. В. Несправа. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 228 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/5513/1/%d0%9f%d0%86%d0%94%d0%a0%d0%a3%d0%a7%d0%9d%d0%98%d0%9a %d0%86%d0%9c%d0%92%20%d0%be%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d0%be%d0%bd%d0%b8%d0%b9 %d0%ba%d0%be%d1%80%d0%b8%d0%b3%d0%be%d0%b2%d0%b0%d0%bd%d0 %b8%d0%b9.pdf>
5. Міжнародна соціальна робота: пріоритети та стандарти. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2021. 175 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/Tetyana-Semigina/publication/349287443_Miznarodna_socialna_robota_prioriteti_ta_standarti/links/60341223a6fdcc37_a84629ce/Miznarodna-socialna-robota-prioriteti-ta-standarti.pdf
6. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : Навч. посіб. / П.М. Лісовський. К.: Кондор-Видавництво, 2017. 156 с.
7. Соціальна робота [Текст]: [Навчальний енциклопедичний словник-довідник] / За науковою ред. д.с.н., проф. В.М.Пічі. Вид. 4-те, виправлене, перероблене та доповнене. Львів: “Новий Світ - 2000”, 2020. 61 с. URL: <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Sotsial-na-robota.pdf>
8. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов’янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с. URL:

<https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34954/Sotsialna%20Robota%20Reali%20Ta%20Vyklyky%20Chasu.pdf?sequence=1>

9. Теорія міжнародних відносин :навчальний посібник / Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2022.

10. Шевченко С. О., Сидоренко Н. С., Липовська Н. А. Ш 37 Глобалізація, євроінтеграція та сталий розвиток : навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 344 с. URL: https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/11498/1/%d0%bc%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82_%d0%93%d0%95%d0%a1_%d0%bf%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd.pdf

ОК «ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СЛУЖБ»

1. Матрос О.О. Система соціального захисту в Україні : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. О. Матрос. Умань : Візаві, 2021. 175 с.

2. Горшина Н. Природа та особливості реалізації інтегрованих соціальних послуг в Україні. Соціальна робота і освіта. 2019. № 4. С 84-103.

3. Дубініна Я.П. Система організації соціальних служб: методичні вказівки до практичних занять для студентів спеціальності 231 «Соціальна робота» / Я. П. Дубініна. Одеса : Видавництво «Друк Південь», 2018. 58 с.

4. Камбур А.В. Система соціальних служб в Україні: навч. посібник практикум / упорядник А.В.Камбур. – Чернівці: Чернівецький ун-т, 2021. 73 с.

5. Замашкіна О.Д. Основи соціальної реабілітації: навчальнометодичні рекомендації. ІДГУІзмаїл, 2019. 193 с

6. Зверева І.Д., Пилипенко О.І. Профілактика СНІД: збірник нормативних методичних матеріалів для спеціалістів соціальних служб для молоді. Київ: АЛД, 2016. 56 с.

7. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І.Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко К. :ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.

8. Карпенко О.Г. Теорія і практика соціальної роботи: навчальний посібник/ О.Г.Карпенко, Н.Ф.Романова. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с.

9. Державні соціальні стандарти. (ЗУ «Про соціальні послуги» від від 17.01.2019 № 2671-VIII).

10. Наказ Міністерства соціальної політики в Україні «Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей» від 30.12.2020 №868.

11. Постанова КМУ «Деякі питання діяльності центрів соціальних служб» від 01.06.2020 №479.

12. Ільчук Л.І. Розвиток системи інтегрованих соціальних послуг в умовах децентралізації (на прикладі об'єднаних територіальних громад). Соціально-трудові відносини теорія та практика: збірник наукових праць. Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. Київ: КНЕУ, 2018. (1). С. 114-121.

13. Толстоухова С.В. Діяльність центрів соціальних служб для молоді України: сучасний стан і перспективи розвитку. Київ: Академпрес, 2015. 112 с.

14. Управління діяльністю соціальних служб: метод. посібник [авт. Кол. : Н. Гусак, Н. Кабаченко, В. Назарук, К. Савчук, О. Савчук, Л. Скоропада, Л. Чорній] / упорядн.-заг. ред. О. Іванова, Н. Гусак; ПРООН в Україні, Проект «Підтримка реформи соціального сектору в Україні». К. : К.І.С., 2013. 178 с.

15. Івженко І.Б. Взаємодія органів місцевого самоврядування із суб'єктами волонтерської діяльності у соціальній роботі [Текст] : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.04 / Івженко Інна Борисівна ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ, 2019. 20 с.

16. Камбур А.В. Геополітичні аспекти реалізації соціальної політики держави: кол. монографія / Пірен М.І., Мандрик М.В. (та ін.); за наук.ред.д.соц.н., проф. М.І.Пірен, д.і.н., доц. М.В.Мандрик. Чернівці: Технодрук, 2016. 396 с. С.3 10-348.

17. Система соціальних служб в Україні: навч. посібник / упорядник А.В.Камбур. Чернівці: Чернівецький ун-т, 2024. 160 с. URL: https://psr-chnu.com.ua/new_docs/%D0%A1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B6%D0%B1%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96_%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf.

ОК «ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ»

1. Бордіян Я.І., Журавель Т.В., Кулаковська О.Л. та ін. Попередження домашнього насильства щодо дівчат та жінок у м. Києві: модель, особливості, перспективи. Київ: «ВБ: «Калита», 2017. 98 с.

2. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. Київ, 2017. 256 с.

3. Гончаренко О.В. Фахова підготовка майбутніх соціальних працівників до гендерно чутливої соціальної роботи. *Вісник післядипломної освіти. Серія: «Педагогічні науки»*. 2020. Вип. 12 (41). С. 63-76.

4. Грицай І. О. Механізм забезпечення принципу гендерної рівності: теорія та практика: монографія. К.: «Хай-Тек Прес», 2018. 560 с.

5. Желіба О. В. Освіта і гендер: навч.-метод. посіб. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 256 с.

6. Жінки. Мир. Безпека: Інформаційно-навчальний посібник з гендерних аспектів конфліктів для фахівців соціальної сфери / Колектив авторів. Київ, 2017. 172 с.

7. Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами від 11 трав. 2011 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU11251.html.

8. Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства: особливості створення і забезпечення роботи. Метод. посіб. / за заг. ред. Кочемировська О.О. К.: ФОП Клименко, 2020. 80 с.

9. Особливості надання медичних та соціальних послуг для вразливих категорій населення з використанням гендерно-чутливого підходу: Навч. посіб. /

Ярошенко А.О., Варбан М.Ю., Шульга Л.О. та ін.; за заг. ред. Ярошенко А.О. К.: МБФ «Альянс громадського здоров'я», 2017. 112 с.

10. Про виконання Конвенції Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок: 9-та періодична доповідь України. Міністерство соціальної політики України. Київ, 2021. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/19890.html> (дата звернення: 24.07.2021).

11. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08 верес. 2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15> (дата звернення: 15.08.2021).

12. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07 груд. 2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (дата звернення: 05.08.2021).

13. Протидія домашньому та гендерно зумовленому насильству й добробут громад: Метод. посіб. / за заг. ред. Кочемировської О.О. Київ.: ФОП Клименко, 2020.

14. Путівник координатора заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Практичний посібник / за заг. ред. А.Б. Блага. Київ.: ФОП Клименко, 2020. 156 с.

15. Ткалич М.Г. Гендерна психологія. К.: Академвидав, 2016. 256 с.

16. Щотка О.П. Гендерна психологія: навч. посіб. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 358 с.

17. Борисова А., Вершиніна В. Конфліктна і гендерна чутливість у роботі з представниками/цями вразливих категорій: онлайн-курс. URL: https://radnyk.org/wp-content/uploads/2020/04/Kurs_2-1.pdf (дата звернення: 05.08.2021).

18. Кириленко С. О., Луняк Є. М. Гендерні історичні студії: світовий та вітчизняний досвід: навч.-метод. посіб. Ніжин: Видавець Лисенко М. М., 2019. 200 с.

19. Глосарій основних гендерних понять: Додаток до звіту Всеукраїнського об'єднання організацій роботодавців «Конфедерація роботодавців України» з партисипативного гендерного аудиту заснованого на принципі рівної участі. URL: http://cpk.org.ua/files/gender_glosariy_ponnat.pdf.

20. Гришак С.М. Сутність та особливості гендерної культури як теоретичне підґрунтя її формування у студентської молоді. *Науковий вісник Донбасу. Педагогічні науки*. 2015. № 4 (28).

21. Комплексна Програма корекційно-реабілітаційної роботи з дівчатами (14-18 років) та жінками, які пережили насильство або належать до групи ризику: інформаційно-методичні матеріали / Бондаровська В. М. та ін.; за заг. ред. Бондаровської В. М., Журавель Т. В., Пилипас Ю. В. К.: ТОВ «Видавничий дім «Калита», 2014. 528 с.

22. Комплексна Програма корекційної роботи з чоловіками, які вчиняють насильство або належать до групи ризику щодо його вчинення: інформаційно-методичні матеріали / за заг. ред. Бондаровської В. М., Журавель Т. В., Пилипас Ю. В. К.: ТОВ «Видавничий дім «Калита», 2014. 284 с.

23. Словник гендерних термінів / Укладач З. В. Шевченко. Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2016. 336 с.

24. Сучасне розуміння маскулінності: ставлення чоловіків до гендерних стереотипів і насильства щодо жінок. Київ, 2018. 128 с.

25. Сучасні стратегії гендерної освіти в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 верес. 2020 р. / Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; за заг. ред. В. П. Кравця, О. М. Кікінежді. Тернопіль: ТНПУ, 2020. 288 с.

26. Тарасенко Н.В., Кріпак Н.М. Формування гендерної культури дітей і молоді методами соціальної вуличної роботи. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. 2016. Вип. 1. Том 1. С. 162-165.

ОК «СОЦІАЛЬНА РОБОТА З СІМ'ЄЮ»

1. Запобігання та протидія домашньому насильству : інформаційні матеріали для фахівців, які працюють з дітьми та молоддю в громадах. К.: Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики, 2018. 32 с.

2. Наказ Міністерства соціальної політики України № 1005 «Про затвердження форм обліку соціальної роботи з сім'ями/особами, які перебувають у складних життєвих обставинах» : станом на 13 липня 2018 р. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0943-18#n23>

3. Пеша І. В., Сопівник І. В., Галайдюк В. В., Кошук О. Б. Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю: навчальний посібник. Київ: Компринт, 2023. 449 с.

4. Практики надання соціальних послуг сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах: науково-методичний збірник / за ред. Комарової Н. М. Держ. ін.-т. сімейної та молодіжної політики, Київський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. К., 2016. 112 с.

5. Психологія сімейних взаємин : навч. посіб. / [М. С. Корольчук, П. П. Криворучко, В. І. Осьодло та ін.] ; за заг.ред. М. С. Корольчука. НікаЦентр, 2017. 296 с.

6. Психологія сім'ї: техніки підтримки родини: метод. посіб. / За редакцією: Інни Литвинової та Тетяни Курганської. К.: ТОВ «7БЦ», 2023. 264 с.

7. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

8. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч.; Ч. 1. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.

9. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч.; Ч. 2 (Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми) / А. В. Аносова, О. В. Безпалько, Т. П. Цюман та ін. / За заг. ред.: Т. В. Журавель, З. П. Кияниці. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 352 с.

10. Спільно до нових послуг. Керівництво із впровадження соціальних послуг для сімей з дітьми в громадах. Частина 2. Ведення випадку та міжвідомча взаємодія. Посібник / Дацаківська О. Ю., Стельмах С. С., Максименко К.М. Київ, 2021. 72 с.

11. Технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями : навчально-методичний посібник / А. Й. Капська, І. В. Пеша, О. Ю. Міхеєва, М. Г. Соляник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. 328 с.

ОК «АНІМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА»

1. Єрко І. В. Організація анімаційної діяльності. Методичні вказівки до курсу. Луцьк.: Поліграфічний центр «Друк Формат», 2020. 36 с.
2. Зоська Я. В., Яцук Н. В. Соціальна анімація як соціальна технологія сприяння реалізації особистісного потенціалу молоді на ринку праці. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2015. № 2. С. 48-51.
3. Килимистий С.М. Рекреаційні аспекти анімації в туризмі. *Культура і сучасність*. 2016. №2. С. 110-114.
4. Конончук Д. Соціально-педагогічні аспекти анімаційної діяльності. *Освітній простір України*. URL : <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/esu/article/view/3184>
5. Кочубей Н. В. Соціокультурна діяльність: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2015. 122 с.
6. Кравець О. М., Байлик С. І. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 335 с.
7. Максимовська Н. О. Анімація в сучасних зарубіжних дослідженнях: соціально-виховний аспект [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ic.ac.kharkov.ua/RIO/v41/35.pdf>
8. Міхо О.І. Анімація в рекреації та туризмі: Словник-довідник. К.: Видавництво Ліра-К, 2019. 224 с.
9. Петінова О. Б. Теорія та історія соціокультурної діяльності: навчальний посібник. Одеса, 2018. 77 с.
10. Соціокультурна анімація: методичні рекомендації для студентів спеціальності 231 Соціальна робота та 028 Менеджмент соціокультурної діяльності / Г. М. Олійник, О. Л. Главацька; за ред. проф. В. А. Поліщук. Тернопіль: Вектор, 2019. 122 с.
11. Федотова Ю. В., Кравець О. М. Анімаційна діяльність: сутність, особливості та соціально-економічна ефективність. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 11. С. 530-534.

ОК «РЕКЛАМНО-ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»

1. Вайнола Р. Х. Можливості рекламно-інформаційних технологій в професійній підготовці майбутніх фахівців соціальної сфери. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2012. № 3-4. С. 67-71.
2. Голуб І. М. Типологія зовнішньої реклами історія, трансформаційні процеси, художнє оформлення. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство*. Архитектура. 2011. N. 3. С. 20–26.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Звереві. 2-ге вид. Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. С. 396-398.
4. Закон України «Про рекламу» від 13 серпня 2020 року. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96%D0%B2%D1%80#Text>
5. Ковальчук С. Сучасні напрями рекламно-інформаційного тренду. *Маркетинг в Україні*. 2014. N. 5. С. 6–18.

6. Лебеденко С. О. Оцінка ефективності рекламної компанії. *Ефективна економіка*. 2014. № 6.
7. Осаула В. О. Соціальна реклама як комунікативний феномен сучасності: до постановки питання. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2019. № 3. С. 88-93.
8. Пересадько Г. О. Оцінка ефективності інтернет-реклами. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія Економіка та менеджмент*. 2013. № 4 (55). С. 124–128.
9. Смолянчук О. В. Соціальні мережі: значення для маркетингової діяльності. *Економіка та держава*. 2013. № 3. С. 91–93.
10. Попова Н. В. Основи реклами: навчальний посібник. Х. : Видавництво «ВДЕЛЕ», 2017. 145с.
11. Реклама і зв'язки з громадськістю: конспект лекцій. Навчальний посібник. Електронне видання. Укладач М.Г.Житарюк. Вінниця, 2017. 165 с. Режим доступу: <http://przhyt.ucoz.ua/>.
12. Реклама і рекламна діяльність : [навч. посіб.] / Воронько-Невіднича Т. В., Калюжна Ю. П., Хурдей В. Д. Полтава, РВВ ПДАА, 2018. 230 с.
13. Рекламний менеджмент: теорія і практика: підручник / Т. Г. Діброва, С. О. Солнцев, К. В. Бажеріна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2018. 300 с.
14. Рекламно-інформаційні технології : курс лекцій / Упорядники Стюпкіна А.С., Стюпкін А. В. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 65 с.
15. Агарков О. А. Соціальна реклама як інструмент профілактики негативних явищ в українському суспільстві: регіональний аспект. *Український соціум*. 2013. № 4(47). С. 151 - 160.
16. Касаткін Д.Ю., Касаткіна О.М. Рекламно-інформаційні технології. Навчальний посібник. К.: ВЦ Компрінт, 2014. 261 с.
17. Ковшова І. О. Організація ефективної рекламної кампанії підприємства в Інтернет-просторі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 2. С. 42–44.
18. Курбан О. Соціальна реклама: держзамовлення маркетингових комунікацій чи сфера громадянської відповідальності суспільства? *Дзеркало тижня*. № 16-17 (645-646). 2007. 28 квіт. С. 26-28.
19. Лісовець О.В., Сватенков О.В. Сучасні інформаційні технології у професійній діяльності соціального педагога та практичного психолога. Навчальний посібник. Ніжин: Видавництво НДУ ім. Гоголя. 2011. 105 с.
20. Огар Е. І. Креатив в рекламі: професійна діяльність і навчальна спеціалізація. *Наукові записки*. 2008. № 1. С. 30–33.
21. Організація та проведення соціальної рекламно-інформаційної кампанії: Метод. посібник / Авторський колектив : Т. А. Марочко, Є. В. Ромат, А. Л. Стрелковська, Т. В. Хімченко. К. : Фенікс, 2007. 133 с.
22. Скочко М. О. Рекламно-інформаційні технології в контексті соціальної роботи. Актуальні проблеми соціальної роботи: теорія і практика : колективна монографія; за ред. Н. М. Коляди; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т ім. П.Тичини. Умань: Візаві, 2020. С. 167-177.
23. Скочко М. О. Рекламно-інформаційні технології в соціальній роботі. Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи: матеріали

Всеукраїнської науковопрактичної конференції (Умань, 15 жовтня 2020 р.) / [ред. кол.: Коляда Н.М. та ін.]. Умань: ВІЗАВІ, 2020. С. 198-199.

24. Соколова І. В. Мовні засоби створення мотивації сприйняття інформаційно-рекламного типу тексту // *Філологічні трактати*. 2010. Т.2. N.1. С. 76–81.

25. Тацишин І. Б. Правові аспекти врегулювання соціальної реклами в Україні. *Форум права*. 2010. №3. С. 421-426.

26. Яненко Я. В. Мультимедійний творчий проєкт як технологія навчання майбутніх фахівців у галузі мас-медіа. *Інформаційні технології і засоби навчання*. Том 44. №6. К.: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання, 2014. С.134–140.

ОК «ПРАКТИКУМ З ОРГАНІЗАЦІЇ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ РОБОТИ»

1. Бриндіков Ю. Л. Волонтерство як елемент соціальної роботи. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Серія : Соціально-педагогічна. 2016. Вип. 27. С. 23–32.

2. Ванюшина О. Ф. Волонтерський рух в Україні: еволюція, сучасний стан та статус. *Вісник Національного університету оборони України*. 2015. № 1 (44).

3. Вашкович В. В. Посібник волонтера / В. В. Вашкович, О. Ю. Василенко, Т. О. Карабін, Я. В. Лазур, В. В. Манзюк, В. М. Рошканюк. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 88 с.

4. Волонтерство. Мобілізація добра: Бібліографічний список / бібліотека ім. К. Симонова. Київ, 2018. 24 с.

5. Говоруха Н. Зародження волонтерського руху в Україні 1991–2000 рр. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 63. Т. 1. С. 11–15.

6. Горєлов Д. М. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики : аналіт. доп. К. : НІСД, 2015. 36 с.

7. Гриньков С. Сучасні тенденції волонтерського руху в країні. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2015. № 10. С. 14–16.

8. Доманчук Д. Роль волонтерства у процесі соціалізації студентської молоді. *Молодий вчений*. 2017. № 2 (42). С. 491–495.

9. Драпушко Р., Ілюк О. Формування філософії волонтерського руху як теоретичної основи особливого розуміння свободи. *Мультиверсум. Філософський альманах*. 2023. № 1 (1). С. 40–56.

10. Лях Т. Л. Методика організації волонтерських груп : навч. посіб. К.: КУ ім. Бориса Грінченка, 2010. 160 с.

11. Менеджмент волонтерських груп від А до Я : навч.-метод. посібник / За ред. Т. Л. Лях ; авт.-кол.: З. П. Бондаренко, Т. В. Журавель, Т. Л. Лях та ін. К. : Версо-04, 2012. 288 с.

12. Менеджмент волонтерських програм / Ресурсний центр ГУРТ. Київ, 2013. 104 с.

13. Менеджмент волонтерських програм: посібник для підготовки менеджерів волонтерських програм / За заг. ред. Т. І. Сила, Т. Л. Лях; авт. кол.: Т. Журавель, Т. Лях, К. Пуха та ін. К.: ФОП Буря О. Д., 2020. 174 с.

14. Панькова О. В., Касперович О. Ю., Іщенко О. В. Розвиток волонтерської діяльності в Україні як прояв активізації соціальних ресурсів громадянського суспільства: специфіка, проблеми та перспективи. *Науковий журнал «Українське суспільство»*. Укр. соціум. 2016. № 2(57). С. 25–40.

15. Позняк-Хоменко Н. Волонтери: сила небайдужих. Український інститут національної пам'яті. Тернопіль: Джура, 2020. 360 с.

16. Поляруш С. Волонтерський рух: світовий досвід, Україна і Кіровоградщина. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Серія : Історичні науки. 2015. Вип. 22. С. 150–155.

17. Drapushko R., Ilyuk O. Formation of the philosophy of the volunteer movement as a theoretical basis for a special understanding of freedom. *Multiverse. Philosophical Almanac*. 2023. vol. 1 (1) Pp. 40–56.

ОК «ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ ТА РУХИ»

1. Балдинюк О. Д. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України: Навчальний посібник. Умань: РВЦ «Софія», 2010. 192 с.

2. Березан В. І. Теорія та методика роботи з дитячими і молодіжними організаціями: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Полтава: Друкарня ФОП Ткалич А. М., 2009. С. 19-37.

3. Громадська відповідальність: 80 вправ для формування громадянської та соціальної компетентностей під час вивчення різних шкільних предметів. Посібник для вчителя \ Рафальска М., Боярчук О, Герасим Н. та ін. Х. : Вид.група «Основа», 2017. 136 с.

4. Громадянське суспільство України: сучасний стан і перспективи впровадження європейських стандартів взаємодії з державою [Текст]: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, 12 грудня 2013 р., м. Київ / Упоряд.: В. М. Яблонський, О. А. Корнієвський, П. Ф. Вознюк. К.: НІСД, 2014. 192 с.

5. Лациба М. В. Як розуміти новий закон «Про громадські об'єднання». К.: Укр. незалежн. центр політ. дослідж., 2013 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ucipr.kiev.ua>

6. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України: навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2011. С. 27-29, 80-86.

7. Тарасенко Н. Профспілки в Україні як чинник соціально-політичного розвитку: історичний досвід, сучасний стан і перспективи [Електронний ресурс]. *Резонанс*. 2016. № 62. С. 3-15. Режим доступу: <http://nbuiap.gov.ua/images/rezonans/2016/rez62.pdf>

8. Шуміло О. М. Роль неурядових організацій у становленні та розвитку правозахисного руху (приклади успішного правозахисного активізму): навч. посіб. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 227 с.

9. Березан В. І. Теорія та методика роботи з дитячими і молодіжними організаціями: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Полтава: Друкарня ФОП Ткалич А. М., 2009. 128 с.

10. Громадські об'єднання в Україні : Навч. посіб. / В. М. Бесчасний, О. В. Філонов, В. М. Субботін та ін.; За ред. В. М. Бесчасного. К.: Знання, 2007. 415 с.

11. Дашковська О. Гендерна рівність у системі демократичних принципів організації суспільства [питання теорії держави та права] // Право України. 2009. № 12. С. 134-139.
12. Держава і громадянське суспільство в Україні: пошук концепції співпраці [Текст]: аналітична доповідь / За ред. О. М. Майбороди. К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАП Укр., 2013. 376 с.
13. Діденко Н. Г. Громадські об'єднання в Україні. Навчально-методичний посібник. Донецьк: ДонДУУ, 2007. 295 с.
14. Кабакова Г. Роль жінок в історії України: полемічні роздуми // Шкільна бібліотека. 2009. № 2. С. 117.
15. Коваленко В. В. Громадські організації в Україні : взаємодія між трьома секторами. К.: МАУП, 2007. 219 с.
16. Корнієвськи О. А. Громадські об'єднання як суб'єкт політики національної безпеки: постановка проблеми // Стратегічні пріоритети. 2009. № 1. С. 43-50.
17. Панагушина О. Соціалізація дітей підліткового віку у діяльності молодіжних організацій: монографія / за ред. Н. Слюсаренко. Херсон: РІПО, 2010. 248 с.

ОК «СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ПЕНІТЕНЦІАРНИХ УСТАНОВАХ»

1. Ведення випадку в роботі з засудженими фахівців служби пробації : метод. рекомендації / [І. Яковець, О. Янчук, А. Волік та ін.]. К. : МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2015. 134 с.
2. Градецький А. В. Освіта як засіб виправлення засуджених. *Держава та регіони*. Сер. : Право. 2015. № 1 (47) С. 51-55.
3. Журавель Т. В. Соціально-педагогічна робота з неповнолітніми в установах пенітенціарної системи. *Соціальна педагогіка* : навч. посібник / За заг. ред. О. В. Безпалько; Авт.-кол. О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, Т. Г. Веретенко та ін.: К. : Академвидав, 2013. 312 с.
4. Караман О. Л. Теорія і методика соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми засудженими в пенітенціарних закладах України : дис. ... доктора педагогічних наук : спец. 13.00.05 „Соціальна педагогіка” / Олена Леонідівна Караман. Луганськ, 2013. 440 с.
5. Кравець Р. С. Пенітенціарна психологія. Навч.посібник / Р. с. Кравець. К. : Алерта, 2018. 2018. 110 с.
6. Кримінально-виконавче право України : підручник / [О. М. Джужа, І. Г. Богатирьов, О. Г. Колб та ін.] ; за заг. ред. О. М. Джужи. К. : Атіка, 2010. 752 с.
7. Лисенко М. І. Забезпечення права на працю засуджених в умовах ізоляції. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер. : Юриспруденція. 2015. № 13. Том 2. С. 78-80.
8. Підготовка до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження або позбавлення волі на певний строк, у тому числі неповнолітніх: метод. посібник / За ред. Т. В. Журавель, Ю. В. Пилипас ; Авт.-кол.: В. М. Вовк, Т. В. Журавель, В. М. Калівошко та ін. К. : Версо-04, 2012. 168 с.
9. Сюр С. В. Зарубіжний досвід отримання освіти засудженими : порівняльний аналіз. *Вісник Академії митної служби України*. Сер. : Право. 2010. № 1. С. 143–147.

10. Ягунов Д. В. Пенітенціарна система України : історичний розвиток, сучасні проблеми та перспективи реформування : монографія. Одеса, Фенікс, 2011.

ОК «ФАНДРАЙЗИНГ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»

1. Громадські ініціативи – рушійна сила змін у громаді. *Збірка кращих практик локальних проектів* / Упорядник: Н. Чермошенцева. Херсон : МО «Нова Генерація», 2015. 100 с.
2. Денис Бортніков, Олена Точиліна, Григорій Кравцов. Краудфандинг: Посібник зі сталості. Соціальним підприємцям та громадським діячам. *School of ME*, 2022. 54 с.
3. Долуда Л. Соціальне підприємництво. Бізнес-модель. Реєстрація. Оподаткування. К.: ТОВ «Агентство «Україна», 2017. 92 с.
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Звереві. 2-ге вид. Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. С. 504-509.
5. Круп'як І. Особливості розвитку фандрайзингу в Україні. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. URL: www.economy.nauka.com.ua
6. Поради для початківців в громадській діяльності. Збірка рекомендацій для організаторів громадянського суспільства та ініціативних груп // Упорядники О. Глебушкіна, Г. Качура. Херсон: МО «Нова Генерація», 2015. 144 с.
7. Скорик М. Дієвий краудфандинг: що потрібно знати громадській організації, щоб ефективно збирати пожертви через власний сайт / Центр інформації про права людини. Київ, 2018. 30 с.
8. Смаль В. Що слід знати про соціальне підприємництво : посібник / упорядник О. Кучеренко. Федерація канадських муніципалітетів / Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2017. 58 с.
9. Соціальне підприємництво : посібник для викладачів курсу / за наук. редакцією к.е.н. А. О. Корнецького К. : Фамільна друкарня Huss, 2019. 160 с.
10. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник / Свинчук А. А., Корнецький А. О., Гончарова М. А., Назарук В. Я., Гусак Н. Є., Туманова А. А. К.: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с.
11. Чернявська О. В. Фандрайзинг. Навч. посіб. 2-е вид., з доопрац. та допов. К.: Алерта, 2015. 272 с.
12. Чернявська О. В. Фандрайзинг: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 188 с.
13. Шаповалова Т. В. Соціальне підприємництво і фандрейзинг: навчальний посібник / Т.В. Шаповалова. МФСА. К. : 2016. 186 с.
14. Шуміло, О. Фінансування екологічних проектів шляхом краудфандингу: правові аспекти та практика застосування : практ. посіб. [за заг. ред. О. Кравченко]; Міжнар. благод. організація «Екологія – Право – Людина». Львів : Компанія "Манускрипт", 2020. 108 с.

ОК «МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГУ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»

1. Афанасьєва Н. Є., Перелигіна Л. А. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу. Київ: «Освіта України», 2016. 257 с.

2. Євміна Л. Є. Практикум з соціальної роботи. Част. 1 : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2017. 140 с.
3. Ідеї. Натхнення. Рішення: посібник для тренерів неформальної освіти / Н. Трамбовецька [та ін.]; упоряд. Н. Трамбовецька. К. : Інша освіта, 2015. 70 с.
4. Керик О. Використання тренінгових технологій у професійній підготовці фахівців соціальної сфери. Молодь і ринок. 2015. № 2. С. 136-140.
5. Коношенко С., Коношенко Н., Трубник І. Тренінгова робота у соціальній сфері. Духовність особистості: методологія, теорія і практика. 2023. 1(105). С. 81-89.
6. Луганцева О. Г. Тренінговий цикл як конструктивний елемент тренінгової технології навчання. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія. 2015. № 1. С. 216-220.
7. Менеджмент волонтерських груп від А до Я : [навч.-метод. посібник] / За ред. Т. Л. Лях ; авт.-кол.: З. П. Бондаренко, Т. В. Журавель, Т. Л. Лях та ін. К. : Версо-04, 2012. 288 с.
8. Методологія проведення тренінгів : курс лекцій з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія» / укладачі Корнієнко І. О., Алмаші С. І. Мукачєво : МДУ, 2016. 60 с.
9. О'Коннелл Ш. Посібник для тренера: Як підготувати та провести тренінг, що матиме вплив [Електронний ресурс] / Шеннон О'Коннелл, Абдул Салам Медені. Київ : Нац. демократ. ін-т, 2017. 122 с. Режим доступу: <https://www.ndi.org/sites/default/files/Manual%20for%20trainers.pdf>
10. Організація і методика соціально-педагогічного тренінгу: Навчальний посібник. Уклад. : О. М. Шевчук. 2-е вид., переробл. та доповн. Умань : «Візаві», 2017. 133 с.
11. Петрович В. С. Я хочу бути тренером : настільна книга тренера початківця : метод. вказівки / В. С. Петрович, О. Ю. Закусило. 2-е вид. доповн. Луцьк, 2014. 60 с.
12. Рівний – рівному: посібник для менторів : посібник / О. Іванік [та ін.] ; уклад. О. Іванік. Київ : ГО «Інша освіта», 2015. 57 с. Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1uoe7xfxhly9oyo774pn7nbmp5lsgzbxs/view?usp=sharing>
13. Сучасні тренінгові технології: інтегративний підхід. Київ, Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2020. 208 с. Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/721627/1/%d0%97%d0%bb%d0%b8%d0%b2%d0%ba%d0%be%d0%b2_2020_%d0%be%d0%ba.pdf
14. Тренінг самопізнання: методичний посібник /авт. кол.; під наук. ред. В. Р. Міляєвої. К. : Альфа Реклама, 2015. 82 с.
15. Тренінги в соціальній роботі: теорія, організаційні засади, методика проведення: навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича ; уклад.: Наталія Куб'як, Тетяна Шоліна. 2-ге вид., перероб. і допов. Чернівці : ЧНУ, 2018. 159 с.
16. Управління різноманіттям : посібник з організації тренінгів / Тищенко Ю., Івасів О., Дубіна С.; за заг. ред. Ю. Тищенко. Київ : ФОП Харченко, 2020. 100 с. Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/14jnqdcxhmb2a1qpgpnwapm_kq9biamb/view?usp=sharing

17. Шевчук О. М. Тренінгові технології навчання в професійній підготовці майбутніх соціальних працівників. Соціальна робота та соціальна освіта. 2019. Випуск 3. С. 142-148.

18. Як підготувати та провести ефективний тренінг : практичний poradnik / С. В. Івашнюва. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 80 с.

ОК «ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

1. Андріїв В. В. Правовідносини із загальнообов'язкового державного соціального страхування: теоретичний аспект / В. В. Андріїв, О. В. Москаленко, С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко. Х.: ФІНН, 2011. 280 с.

2. Бойко М. Д. Право соціального забезпечення України: навчальний посібник. 5-е видання. К. : Центр учбової літератури, 2018. 448 с.

3. Бойко, М.Д. Трудове право України : навчальний посібник для ст-ів ВНЗ. 3-е видання. К. : Центр учбової літератури, 2017. 392 с.

4. Машика, В.Т. Основи правознавства : дидактичні матеріали. Харків : Основа, 2017. 96 с.

5. Право соціального забезпечення : підручник / [О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Ветухова та ін.] ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. Харків : Право, 2019. 376 с.

6. Право соціального забезпечення України [Текст] : підручник / [Пилипенко П. Д. та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. 4-те вид., перероб. і допов. Київ : Ін Юре, 2017. 476 с.

7. Право соціального забезпечення: навч. посіб. / авт.: С. М. Прилипко, Г. С. Гончарова, В. В. Юровська, О. О. Конопельцева; за заг. ред. В. В. Жернакова. Х.: Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", 2017. 126 с.

8. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник / Б. І. Сташків. Чернігів : ПАТ "ПВК" "Десна", 2018. 692 с.

9. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2008. 663 с.

10. Вишновецька С. В. Право соціального забезпечення України [Текст] : навч.-метод. посіб. / С. В. Вишновецька, І. В. Новосельська ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. К. : Вид. дім «Персонал», 2009. 320 с.

11. Загальна декларація прав людини на сервері верховної ради України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015

12. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне забезпечення: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>

13. Конституція України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

14. Лата Н. Ф. Право соціального забезпечення України [Текст] : навч. посіб. / Н. Ф. Лата, О. С. Андреєва ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. 147 с.

15. Право соціального забезпечення в Україні: підруч. / за ред. Т. А. Занфірової, С. М. Прилипка, О. М. Ярошенка. 2-ге вид., переробл. і доповн. Х.: ФІНН, 2012. С. 106-134.

16. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>

17. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>
18. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» : Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2109-14>
19. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1727-15>
20. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>
21. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>
22. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
23. Про соціальні послуги: Закон України. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/966-15>

5. Додатки

Додаток 1

Процедура проведення атестаційного екзамену з соціальної роботи

Формат проведення атестаційного екзамену

Атестаційний екзамен у формі виконання тестових завдань проводиться дистанційно з використанням платформи (програмне забезпечення) для проведення відеоконференцій Zoom.

В день проведення атестаційного екзамену здобувачеві надійде повідомлення з посиланням в WhatsApp чи на електронну пошту, за яким його буде перенаправлено для підключення до конференції.

У встановлений розкладом час початку атестаційного екзамену члени атестаційної комісії розпочинають відеоконференцію, долучають до неї випускників, здійснюють автентифікацію та інформують їх про правила проведення іспиту та часові обмеження.

Автентифікації передбачає:

- встановлення аудіо та візуального контакту на платформі відеоконференцій;
- показ документа, що посвідчує особу (паспорт громадянина України у формі книжечки або картки, паспорт громадянина України для виїзду за кордон у тому числі Епаспорт, Е-паспорт для виїзду за кордон, Е-документ).

Під час проведення відео конференції в програмі ZOOM буде здійснено запис для підтвердження факту проведення випускної атестації.

Голова ЕК перевіряє наявність та якість підключення з кожним студентом через системи зв'язку, оголошує вступне слово та представляє членів екзаменаційної комісії. Після оголошення вступного слова здобувачі по-черзі називають номери білетів в яких містяться практичні ситуації, які їм надсилає секретар комісії через електронну пошту чи WhatsApp. Після процедури обрання білетів, здобувачам на електронну пошту чи WhatsApp відправляється посилання на тестові завдання. Тестові завдання розміщені у гул формі, яка передбачає додаткову автентифікацією за допомогою облікового запису, що містить відомості про здобувачів вищої освіти. Налаштування форми підсумкового тесту передбачають можливість визначення часу початку і завершення доступу. Тестові завдання розміщені у гул формі передбачають об'єктивність критеріїв перевірки результатів виконання за допомогою використання автоматизованих засобів оцінювання знань, що вбудовані у налаштуваннях форми.

Контроль за перебігом тестування здійснюватися за допомогою створення індивідуальних «кімнат» в системі Zoom та поширення здобувачем екрану власного пристрою і трансляції власного відео для членів екзаменаційної комісії.

Після завершення підсумкового тесту здобувачем, результати тестування стають автоматично доступними для членів екзаменаційної комісії.

Здобувач відповідає на тести та готується до аналізу практичного завдання протягом 60 хвилин. Після закінчення часу, виділеного на підготовку, студенти за списком викладають зміст відповіді на практичні ситуації відповідно до наданих ситуацій у білетах. Члени екзаменаційної комісії ставлять додаткові запитання до

здобувача та обговорюють його відповідь. Після закінчення відповіді на практичне завдання, здобувач надсилає скріншот письмового оформлення відповідей на електронну пошту секретаря ЕК.

Після надсилання усіх відповідей та оцінювання тестових робіт та усних відповідей здобувачів, адміністратор (або секретар) запрошує здобувачів на відео-конференцію для оголошення результатів. Для цього усі учасники онлайн-заходу приєднуються до відео-конференції.

Максимальна тривалість складання екзамену від моменту його початку здобувачем освіти до завершення – 180 хвилин (30 хвилин – організаційна частина, 60 хвилин – тестування, 90 хвилин відповіді на практичне завдання).

У разі виникнення під час складання екзамену обставин непереборної сили здобувач освіти повинен негайно повідомити екзаменатора або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо) з обов'язковою фото- або відеофіксацією стану виконання завдань та об'єктивних факторів, що перешкоджають його завершенню. За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається екзаменаційною комісією в індивідуальному порядку. У разі повітряної тривоги або інших форс-мажорних обставин екзамен призупиняється й продовжується зразу ж після стабілізації безпекової ситуації. Здобувачі вищої освіти можуть скласти екзамен з іншою підгрупою (за її наявності, а студенти заочної форми також можуть приєднатися до підгруп денної форми та навпаки). Особи, які мешкають у зоні бойових дій, можуть складати підсумкову атестацію з використанням будь-яких технічних засобів (Viber, WhatsApp, Moodle, мобільний телефон) упродовж всього терміну роботи екзаменаційних комісій.

Процедуру проведення комплексного кваліфікаційного екзамену – атестаційного екзамену затверджено вченою радою факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти (протокол № 5 від 27.05.2022 року) відповідно до Методичних рекомендацій щодо організації дистанційного проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти з використанням інформаційно- комунікаційних технологій в Бердянському державному педагогічному університеті на час дії правового режиму воєнного стану, схвалених вченою радою БДПУ (протокол № 9 від 26.05.2022 року).